

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Bakalárska práca

2012

Sherin Mahmoudová

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

**Komparácia zobrazenia ramadánu v slovenských a arabských
médiách v roku 2011**

Bakalárska práca

Študijný program:	žurnalistika
Študijný odbor:	3. 2. 1 žurnalistika
Školiace pracovisko:	katedra žurnalistiky
Vedúci práce:	Mgr. Veronika Veverková

Nitra 2012

Sherin Mahmoudová

POĎAKOVANIE

Touto cestou by som sa chcela poďakovať vedúcej mojej bakalárskej práce Mgr. Veronike Veverkovej, za jej cenné rady, odborné vedenie a metodickú pomoc, ktorú mi poskytla pri vypracovaní. Ďalej by som sa chcela poďakovať všetkým za inšpiratívne rady, vďaka ktorým som sa v mojej práci vždy mohla posunúť ďalej.

ABSTRAKT

MAHMOUDOVÁ, Sherin: Komparácia ramadánu v arabských a slovenských médiách v roku 2011. [Bakalárska práca]. Univerzita Konštantína filozofa v Nitre. Filozofická fakulta; katedra žurnalistiky. Školiteľ: Mgr. Veronika Veverková. Komisia pre obhajoby: katedra žurnalistiky. Stupeň odbornej kvalifikácie: bakalár. Nitra : FF UKF, 2012, 47 s.

Práca sa vo väčšej časti zaoberá moslimským sviatkom ramadán a jeho komparáciou zobrazovania v slovenských a arabských médiách v roku 2011. Práca sa snaží porovnať zobrazenie ramadánu v uvedených médiách. Zaoberať sa bude predovšetkým otázkou, akým spôsobom bol v jednotlivých médiách zobrazovaný a koľko priestoru mu jednotlivé médiá poskytovali. Na začiatku sme si dali za úlohu bližšie priblížiť, čo to vlastne ramadán je, prečo a akým spôsobom je dodržiavaný a tiež kto tento sviatok dodržiava.

Kľúčové slová: islam, médiá, ramadán

ABSTRACT

MAHMOUDOVÁ, Sherin: Comparison of Ramadan in Arabic and Slovak media in 2011. [Bachelor's thesis]. Constantine the Philosopher University in Nitra. Philosophical Faculty, Department of Journalism. Supervisor: Mgr. Veronika Veverková. Commission for the defense: Department of Journalism. Qualification level: bachelor. Nitra: FF UKF, 2012, 47 p.

The thesis deals with the greater part of Muslim holiday of Ramadan and the comparison of imaging in the Slovak and Arab media in 2011. The thesis tries to compare the views of Ramadan in these media. Will mainly deal with the question of how the media displayed in each and how much space to provide it with the media. At the beginning we had a job closer elucidate, what exactly is Ramadan, why and how is implemented, and who also observe this holiday.

Key words: islam, media, Ramadan

OBSAH

Úvod.....	7
1 Súčasný stav poznatkov o Islame a Ramadáne na Slovensku a V zahraničí.....	9
1. 1 Znaký islamu	10
1. 2 Ramadán.....	13
2 Súčasný stav poznatkov o televíznom spravodajstve na Slovensku a v zahraničí	18
2. 1 Televízne spravodajstvo.....	19
2. 2 Objektivita a spôsob zobrazovania reality v televíznom spravodajstve.....	20
3 Zobrazenie Ramadánu v televízii STV	23
3. 1 Tematická otázka zobrazovania ramadánu v televízii STV.....	24
4 Zobrazenie Ramadánu v televízii Al Arabíja	28
4. 1 Tematická otázka zobrazovania ramadánu v televízii Al Arabíja	29
5 Výsledky práce a diskusia.....	36
Záver	37
Zoznam použitej literatúry	40

ÚVOD

Jednotlivé náboženstvá sú významnou súčasťou spoločenského života. Možno povedať, že náboženstvá majú prinajmenšom rovnaký význam ako kultúra, politika a iné odvetia v životoch ľudí. V mnohých prípadoch náboženstvá ovplyvňujú spoločnosť.

Bakalárska práca sa vo veľkej miere venuje problematike islamského náboženstva, pretože jeho súčasťou je sviatok ramadán – moslimský sviatok, ktorý je hlavnou témou našej bakalárskej práce.

Cieľom našej bakalárskej práce je komparácia zobrazenia mesiaca ramadán v slovenských a arabských médiách v roku 2011. K tomu je nevyhnutné, aby sme najskôr predstavili aké je islamské náboženstvo, a to predovšetkým na základe poznatkov nadobudnutých z hlavného zdroja informácií o tomto náboženstve, ktorým je svätá kniha moslimov, Korán. Tieto vedomosti boli východiskom pre tvorbu prvej kapitoly práce, v ktorej sú popísané hlavné znaky islamu, stručne je tu vysvetlené, čo znamená byť moslimom, ako sa ním môže človek stať, čo je nutné dodržiavať, ak ste prívržencom tohto náboženstva a pod. Po základnom objasnení islamskej viery nasleduje časť práce, ktorá sa venuje priblíženiu pojmu ramadán. V tejto časti práce je vysvetlený význam slova ramadán, taktiež je tu ozrejmenej podstata sviatku ramadán, dôvod, prečo sa dodržiava, aký má význam pre moslimov i to, čo obnáša dodržiavanie tohto sviatku.

Poznatky z prvej kapitoly sme využili v druhej teoretickej časti práce, v ktorej sú zhrnuté poznatky o televíznom spravodajstve na Slovensku a v zahraničí, ako aj o objektivite a spôsobe zobrazovania reality v televízii. V našej práci sa venujeme nielen slovenským médiám, ale aj zahraničným. V tejto kapitole sú taktiež stručne charakterizované televízie, ktoré boli objektom výskumu, a to Jednotka Slovenskej televízie, ktorá prezentuje svoju hlavnú spravodajskú reláciu ako jediné verejnoprávne spravodajstvo z televízneho spravodajstva na Slovensku a zo zahraničných médií stručne popisuje celosvetovo známu arabskú televíziu Al Arabijá, ktorá má sídlo v Dubaji.

Tretia kapitola je už venovaná konkrétnemu výskumu zobrazenia ramadánu v jednotlivých médiách. Ako zdroj pre náš výskum slúžia archívne záznamy hlavných spravodajských relácií a článkov oboch televízií odvysielaných počas celého mesiaca august 2011, kedy trval ramadán.

Záverečná časť bakalárskej práce je zameraná na komparáciu zobrazovania ramadánu v oboch skúmaných televíziách. Zaujímalo nás predovšetkým, koľko priestoru v spravodajstve počas augusta 2011 venovali skúmané televízie ramadánu a taktiež sme sledovali spôsob, akým obe médiá tento sviatok zobrazovali.

Dúfame, že aj tento príspevok bude prínosom pre výskum v oblasti zobrazovania ramadánu v médiách.

1 SÚČASNÝ STAV POZNATKOV O ISLAME A RAMADÁNE NA SLOVENSKU A V ZAHRANIČÍ

Začiatkom 7. storočia zaberali stred zemepisného sveta dve ríše, ktorými boli Byzantská a Perzská ríša. Následníkom veľkej Rímskej ríše a to aj v náboženskom smere bola kresťanská Byzantská ríša. Jediným oficiálne uznávaným náboženstvom, ktoré zaberalo zemepisné šírky od územia Konštantínopola až po Atlantický oceán bolo kresťanstvo. *„Náboženstvo druhej veľkej ríše, sásánovskej Perzie, bolo formou zoroastrizmu, starobylého a zložitého náboženského systému, ktorý hlboko ovplyvnil judaizmus a rané kresťanstvo. Byzantská ríša i sásánovská Perzia predstavovali teokracie s hierarchicky organizovaným kňazským stavom. Zoroastrovská Perzia a kresťanská Byzancia boli hlavnými nepriateľmi a za života proroka Mohameda sa zaplietli do dlhej vojny, ktorá vyčerpala obe krajiny. Arabský polostrov zostával poslednou oblasťou v regióne, kde malo pohanstvo silné postavenie“.* (LUNDE, 2003, str. 16)

Vzniku islamu v počiatkoch 7. storočia predchádzalo obdobie nevedomosti – džahilije. V tomto období žilo na Arabskom polostrove veľa rôznych kmeňov, ktoré mali okrem pokrvného puta tiež spoločné obchodné, spoločenské a vojenské väzby. Aj v tejto dobe sa kmene delili na mocné a bohaté. Najvýznamnejším kmeňom boli Kurajšovci z Mekky.

Do rodu Hamšimovcov z kmeňa Kurajšovcov sa v roku 570 v Mekke narodila jedna z najvýznamnejších osôb islamu a to budúci prorok Mohamed ibn Abdulláh. Rodičia mu zomreli a tak sa dostal do výchovy starého otca a neskôr strýka Abí Táliba. Podobne ako väčšina jeho krajanov aj on bol negramotný. V jeho 25 rokoch sa oženil s bohatou vdovu Chadžidžu. O Mohamedovom živote nevieme skoro nič až do chvíle, keď vo veku 40 rokov dostal prvé zvestovanie Koránu. Zomrel v roku 632. (Lunde, 2003 a, str. 18) *„Podľa tradície sa v tom čase v Mekke vyskytovala skupina Hanífov, mužov, ktorých neuspokojovalo prevažujúce pohanské prostredie a preto sa zvykli utiahnuť do jaskýň na okolitých horských úbočiach. Aj Mohamed sa zrejme každý rok na mesiac uchýlil do jaskyne na blízkom úbočí, a práve tam mu boli zjavené prvé verše Koránu.“* (LUNDE, 2003 b, str. 18)

V západnej Arábii sa v roku 610 v hore Híra pri Mekke udialo prvé z viac ako 100 zjavení, ktoré sa neskôr stalo časťou Koránu. Noc zjavenia sa volá noc osudu. Archanjel Gabriel – Džibráíl, ktorý bol sprostredkovateľom medzi Bohom a prorokom Mohamedom, sa zjavil a v ruke držal zvitok so slovami čítaj! – ikra! Archanjel Gabriel prikázal Mohamedovi prečítať zvitok, no vyľakaný Mohamed sa bránil, že nevie čítať. Archanjel

mu znova príkaz zopakoval, a tak Mohamed zarecitoval prvých päť veršov, ktoré sa neskôr stali súčasťou 96. kapitoly Koránu. (LUNDE, 2003 c, str. 18)

*„Prednášaj v mene Pána svojho, ktorý stvoril, človeka
z kvapky priľnavej stvoril!*

Prednášaj veď Pán tvoj je nadmieru štedrý,

ten, ktorý naučil perom, naučil človeka, čo ešte nevidel“. (LEŇČ, 2007, online)

1. 1 Znaky islamu

Islam je jedno z najrozšírenejších náboženstiev vo svete, ktoré je spojené so svätou knihou Korán a za vznik tohto náboženstva sa tiež pokladá obdobie, kedy bol zjavený. Islam znamená podriadenie sa vôli Boha – Alaha. Alah je arabský výraz, ktorý predstavuje vlastné Božie meno a označuje jediného Boha.

Moslimovia veria iba v jediného Boha, ním stvorených anjelov, v Božiu knihu, ktorú zoslal, v prorokov, prostredníctvom ktorých sa k ľuďom dostali Božie zjavenia, v Súdny deň, v zodpovednosť každého jednotlivca za svoje činy, v plnú moc Boha nad osudom človeka a v posmrtný život. Moslimovia tiež veria, že posledný Boží odkaz, ktorý zoslal ľuďom, bol zjavený prorokovi Mohamedovi prostredníctvom archanjela Gabriela. Alah je tiež stvoriteľ sveta. (HLADKÝ, 2012, online)

Moslimovia sú vyznávači islamskej viery, ktorí sú absolútne oddaní jedinému bohovi Alahovi a riadia sa slovom božím, ktorým je kniha Korán. Moslim v preklade znamená oddaný. Niekedy je možné stretnúť sa s označením mohamedán, no toto označenie je nepresné a niekedy až urážlivé. Označenie mohamedán môže navodiť dojem zbožňovania a vyznávania Mohameda a nie Alaha. Alah si podľa Koránu vybral ako vyvolený národ Židov, no tí ho sklamali a preto je v Koráne písané, že budú potrestaní. Moslimom sa môže stať človek, ktorý vysloví: „ *Niet božstvo okrem Alaha a Mohamed je prorok boží*“.(KOČIŠÍKOVÁ, 2009 a, online)

Za hlavný prameň islamu považujú moslimovia zjavenie svätej knihy Korán prorokovi Mohamedovi, čo však pre nich neznamena, že Mohamed je zakladateľom islamskej viery. Toto rozsiahle náboženstvo má viacero prorokov. Prvým bol Adam a posledným Mohamed, ktorý sa považuje za najvýznamnejšieho. Okrem nich má však islam aj ďalších prorokov, ako napríklad Mojžiš, Abrahám, Noe a tiež Ježiš, ktorý však v islame nie je považovaný za syna Boha. Islam sa delí na dve vetvy a každý príslušník tejto viery je členom jednej z nich.

Tieto dva toky islamu sa nazývajú sunniti a šiiti. Sunna znamená po arabsky princíp. Sunniti aj šiiti veria v to, že musia bezprostredne nasledovať proroka Mohameda čo najvernejšie a treba si z neho brať príklad. Rozdiel medzi sunnitmi a šiitmi je v tom, že šiiti veria v pokrvných nástupcov Mohameda. Šiiti si myslia, že Mohamed si ako nástupcu sám zvolil svojho bratranca a zaťa Ali ibn Abu Taliba. (KOČIŠÍKOVÁ, 2009 b, online)

Moslimovia na celom svete sú povinní dodržiavať päť pilierov islamu. Prvý pilier je ŠAHÁDA – vyhlásenie, že niet božstva okrem Alaha a Mohamed je posol Boží. Toto vyznanie stačí na to, aby sa človek stal moslimom a znázorňuje tiež totálnu oddanosť islamu. Abú Hanífa to definuje takto: „*Viera znamená vyznávať jazykom, pokladať za pravdivé myslou a poznať srdcom*“. (LUNDE, 2003 a, str. 39).

Druhým pilierom islamu je modlitba – SALÁT. Každý moslim, by sa mal modliť päťkrát denne a to za úsvitu, na poludnie, popoludní, pri západe slnka a v noci. Pritom musí byť veriaci obrátený smerom k Mekke – Ka'be. Mekka a Medina sú mestá v Saudskej Arábii a sú to sväté mestá pre moslimov. Predtým, ako sa veriaci začne modliť, je pre neho potrebné dostať sa do stavu virtuálnej čistoty a to čiastočným umytím – vudú. Veriaci chodievajú počas popoludňajšej modlitby do mešity. Mešita je náboženskou budovou pre moslimov, kde by mali vykonávať modlitby. V piatok sa modlí spoločne. (LUNDE, 2003 b, str. 39)

Tretím pilierom je almužna – ZAKÁT. Pre moslimov na celom svete je almužna povinná. Musia súcitiť a podporovať chudobných a ľudí v núdze. Podporovať znamená nielen poskytovať almužnu, ale tiež sa podeliť o šatstvo a milo sa správať. Táto almužna by sa mala platiť dobrovoľne, každým moslimom, ktorý na to má. (LUNDE, 2003 a, str. 40)

Štvrtým pilierom islamu je pôst – SAUM. Každý rok je jeden mesiac vyhradený pôstu ramadán. Pôst trvá od východu slnka do západu, každý deň tridsať dní. Pri pôste dospelí moslimovia nemôžu počas dňa nič konzumovať. (LUNDE, 2003 b, str. 40)

Piatym pilierom islamu je púť – HADŽDŽ. Výročná púť do Mekky opakuje prorokovu púť z roku 630, ktorá predviedla udalosti spojené so životom Abraháma. Povinnosťou každého moslima, ktorý si to môže dovoliť, je snažiť sa aspoň raz za život vykonať púť do Mekky. Táto púť je snom každého moslima. „*Púť do Mekky je jednou z najpozoruhodnejších masových púti na svete, ktorá privádza pútnikov z celého sveta do mesta, kde prorok Mohamed obdržal prvé zvestovanie Koránu*“. (LUNDE, 2003 c, str. 40) Harám v islame znamená zákaz. Okrem piatich pilierov, ktoré moslimovia počas života

musia dodržiavať, sú k tomu zahrnuté aj zásady stravovania sa. Pre moslima je zakázané – harám – piť alkohol, jesť zdochliny, krv a bravčové mäso.

Moslimovia uznávajú okrem pilierov islamu tiež svoje sviatky, ktoré veľmi radi oslavujú. Významné moslimské sviatky sú: Dhu al-hidžra – znamená to pre moslimov nový rok, ramadán – posvätný pôstny mesiac, Í dal-fitr – sviatok na konci ramadánu, Í dal-abhá – sviatok obetovania, Lajlat al-kadr – spomienka na zjavenie islamu. (CUNATKOO, 2005, online)

V mnohých európskych ale aj iných krajinách sa islam rozširuje veľmi rýchlo. Ľudia žijúci v týchto štátoch z toho majú obrovský strach, kvôli veľmi zlému menu moslimov vo svete. Podľa ľudí, ktorí nevyznávajú islam sú moslimovia násilníci, ba dokonca teroristi a vrahovia. Je pravda, že toto náboženstvo je veľmi striktné a pre mnohých nepochopiteľné. Ľudia, ktorí k tomuto náboženstvu neboli vedení od malička ho pochopia len veľmi ťažko, ako to tvrdia odborníci. (MAJA_NUISANNCE, 2009 a, online)

Ľudia väčšinou odsudzujú islam aj jeho príslušníkov. Niektoré moslimské zvyky sa môžu zdať prehnane prísne, no moslimovia na celom svete ich považujú za sväté a nasledujú ich. V Koráne má každé z týchto zákonov svoje podrobné vysvetlenie. Islam predstavuje rovnakú pravdu, ako tú, čo Boh pomocou svojich prorokov zjavil každému náboženstvu. Pre veľkú časť obyvateľstva vo svete je islam okrem náboženstva tiež spôsob života. Ako sa píše v Koráne, moslimovia sú vyznávačmi mieru, milosrdenstva a spravodlivosti. Väčšina moslimov sa vôbec nestotožňuje s extrémistickými prejavmi, ktoré bolo možné vidieť v poslednej dobe a ktoré sú neprávom spájané s islamskou vierou.

Na zemi žije 6,8 miliardy ľudí a z toho podľa odborníkov až 23% vyznáva islam. Napriek tomu je moslimov menej než kresťanov. Najviac moslimov, 203 miliónov, žije v Indonézii. Za ňou nasleduje Pakistan a tretia najpočetnejšia moslimská komunita je v prevažne hinduistickej Indii, kde ich žije 161 miliónov.

Veľký počet moslimov – 317 miliónov, teda pätina všetkých vyznávačov islamskej viery žije v nemoslimských krajinách, ako je Etiópia - 28 miliónov, Čína – 22 miliónov, Rusko – 16 miliónov. a v Tanzánii – 13 miliónov. Z čísel vyplýva, že viac než 60% moslimov žije v Ázii. Konkrétne na Slovensku je viac ako 5 – tisíc moslimov. V Albánsku, Kosove a v Rusku ide o miestnych obyvateľov. V Severnej aj Južnej Amerike žije spolu 4,6 miliónov moslimov, polovica z nich v USA, kde ale tvoria len 8% populácie. V Kanade tvoria 2%. Väčšina moslimov vyznáva sunnitskú vetvu.(MAJA_NUISANNCE, 2009 b, online)

1. 2 Ramadán

Kresťania počítajú roky od času, kedy sa narodil Ježiš, Židia od stvorenia sveta a moslimovia odo dňa, kedy sa prorok Mohamed vydal na púť do Mediny – hižra. Podľa údajov Mohamed svoju cestu začal 16. júla 622. V roku 638 alebo 639 sa rozhodlo, že začiatkom moslimského letopočtu sa označí začiatok púte proroka Mohameda – hižry. O tomto rozhodol jeden z Mohamedových nástupcov Kalif Umar, ktorý bol tiež jeho svokrom. Názory niektorých ľudí sa však o začiatku púte Mohameda líšia. (AL-SBENATY, 2011 a, online)

Výraz Hižra je priamo prepojený s moslimským letopočtom, ktorý je zaužívaný. Letopočet, ktorý moslimovia používajú, sa nazýva letopočet Hižra. Tento letopočet sa riadi lunárnym rokom, čo znamená plynutie času podľa fáz mesiaca.

Rozdiel medzi rokom slnečným a lunárnym je v tom, že lunárny sa počíta podľa rotácie mesiaca okolo zeme, pričom slnečný podľa rotácie zeme okolo slnka. Lunárny mesiac znázorňuje mesačný alebo lunárny rok 354,36 dní. Lunárny mesiac znázorňuje jeden okruh mesiaca okolo zeme, ktorý trvá asi 29,25 dní. Lunárny rok je na rozdiel od slnečného kratší o 10,88 dňa. Od dňa, ako Mohamed emigroval z Mekky do Mediny, oficiálne zavedenie Hižra letopočtu dostávalo pomenovanie podľa dôležitej udalosti, ktorá sa odohrala. Prvý rok sa nazval „Rok povolenia,“ ďalší „Rok príkazu“. Po smrti proroka Omara Bin Al Chattába sa začal zaužívať celkový letopočet. Letopočet Hižri má dvanásť mesiacov. Pre moslimov má lunárny letopočet veľký význam, pretože podľa neho sa určujú významné islamské udalosti. (AL-SBENATY, 2011 b, online)

Medzi ne môžeme zaradiť napríklad začiatok a koniec pôstneho sa mesiaca ramadán. Dnes je 1432 rok Hižri. Moslimský nový rok sa podľa gregoriánskeho kalendára posúva vždy o 10 dní. Všetko závisí od mesiaca. Niektorý mesiac moslimského kalendára má 30 dní, iný 29. Niekedy sa to dá spresniť na 29 dní, 12 hodín, 44 minút a 3,8 sekúnd. Každý deviaty mesiac v roku moslimov je mesiac ramadán. (AL-SBENATY, 2011 c, online) Tento mesiac je pre moslimov svätý mesiac. V mesiaci ramadán sa moslimskému prorokovi Mohamedovi zjavil archanjel Gabriel - Džibraíl, ktorý mu zvestoval Korán. Alah povedal: „*Vy, veriaci, dodržujte predpísaný pôst tak, ako ho dodržiavali tí, čo boli pred vami. Bojte sa Boha*“. (KORÁN, 2001, str. 19)

Počet dní pôstu sú dané mesiacom. Vždy deviaty mesiac v roku sa moslimovia postia 30 alebo 29 dní, čo však záleží od mesiaca.

Pre moslimov mesiac ramadán znamená držať pôst každý deň od úsvitu slnka do západu slnka a modliť sa. Pri pôste dospelí nesmú nič vložiť do úst. Netýka sa iba jedla

a pitia ale napríklad aj fajčenia. Musia sa zdržať pohlavného styku a každého spoločensky škodlivého správania. Zachovávanie pôstu počas ramadánu spája všetkých moslimov prostredníctvom jedného konania a vytvára veľkú spoločenskú súdržnosť. Veriaci má potlačovať vášne a sústreďovať sa na Boha v očiste pomocou odriekania.

Pôst sa preruší pri pokrme po západe slnka. Pred úsvitom sú nočné ulice ktoréhokoľvek moslimského mesta plné radostného davu. Veľa ľudí sa v noci modlí dobrovoľnú modlitbu – tarávír. Veľmi často sa recituje celý Korán. Jeho text sa preto delí na tridsať častí, ktoré sa zhodujú s počtom nocí počas ramadánu. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 a, online) *„Ramadán sa končí „Sviatkom prerušenia pôstu“ – í dal-fitr, ktorý je jedným z dvoch najdôležitejších sviatkov islamského kalendára a slávi sa v prvý deň mesiaca šauvál. Zvláštna daň nazývaná zakát al- fitr sa vyberá preto, aby sa zabezpečilo jedlo alebo peniaze pre chudobných a tým aj ich účasť na slávení sviatku. Tento sviatok je tiež známy pod názvom al-íd as- saghír, „Malý sviatok“, na rozdiel od „Veľkého sviatku“, al-íd al- kábír, ktorý sa slávi pri ukončení púte“.* (LUNDE, 2003, str. 40). Počas bežného mesiaca by sa moslimovia mali modliť päťkrát denne, no počas mesiaca ramadán až pätnásťkrát. Modlitba však závisí od toho, ako sa človek sám rozhodne, nie je to prikázané. Nekonzumovať znamená nejest' a nepiť vôbec nič. Pohlavný styk sa chápe aj ako dotyky, ba dokonca vyhnutie sa sexuálnemu vzrušeniu.

Moslim by mal počas mesiaca ramadán dosiahnuť Božiu spokojnosť. V svätej knihe moslimov Korán sa píše, že pôst v človeku vychováva pevnú vôľu a pomáha mu dodržiavať to, čo Boh uložil. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 b, online)

V Koráne sa pôst počas mesiaca ramadán vysvetľuje tým, že Alah chcel svojim veriacim ukázať, ako žijú chudobní ľudia.

Tým, že sa moslimovia postia od úsvitu do západu slnka, majú pochopiť, čo prežívajú chudobní, ktorí nemajú čo do úst a to ich má prinútiť poskytnúť chudobným pomocnú ruku. Na konci pôstu by mal každý moslim, ktorý na to má, zaplatiť istú čiastku zo svojho príjmu chudobným ľuďom.

Mesiac ramadán predstavuje jeden mesiac v roku, kedy sa musí postiť každý moslim, avšak aj pôstny mesiac udeľuje výnimky niektorým ľuďom.

„Kto bezdôvodne pôst nezachová, môže sa vykúpiť. Nech živí biedneho stanovený počet dní. Každý sa môže slobodne rozhodnúť, či sa bude pôst dodržiavať, či dávať potravu chudobnému. Ale lepšie je postiť sa. Kto chce, ten rozumie. V mesiaci ramadán, lebo v ňom bol zjavený Korán – pravý návod pre ľudí, plný príkladov správneho chovania

a rozlišovania dobra a zla – to je čas pôstu. Kto bude doma, nech sa posti. Kto bude chorý alebo na cestách , nech sa postí rovnaký počet dní inokedy. Boh vám chce uložiť ľahkú povinnosť, nechce od vás nemožné.“ (KORÁN, 2001, str. 19 – 20) Človek, ktorý je počas pôstu chorý alebo na cestách dlhších viac ako 80 km, ten sa nemusí postiť. Potom, čo však vyzdravie alebo po návrate z cesty sa tento človek musí postiť taký istý počet dní, aký počas ramadánu zameškal. Moslimovia, ktorí znášajú pôst s veľkými ťažkosťami, pretože sú slabí alebo starí, sa postiť nemusia. Takíto ľudia však musia počas každého dňa, ktorý sa nepostia, nachovať biedneho človeka v rámci ich možností.

Ktokoľvek, kto pomáha ľuďom aj nad rámec svojich možností, koná obrovské dobro iným, tiež však samému sebe. V prípade, že jeho úmysel pomôcť druhým je úprimný, bude požehnaný Alahom v pozemskom živote a tiež aj v súdny deň. V súdny deň sa takému moslimovi, ktorý konal dobro v týchto rozmeroch, pripíše pomoc k dobrým skutkom a niekoľkokrát sa tak zvýši.

Sú však moslimovia, ktorí sú chorí, cestujú, takí, čo pôst ťažko znášajú kvôli slabosti, či starobe a napriek tomu sa postia, i keď sú z povinnosti postiť sa buď dočasne alebo úplne oslobodení. V Koráne sa píše, že pre týchto ľudí je postiť sa lepšie. Napriek ťažkostiam, ktoré majú pri pôste, ho dodržia a Alah takým ľuďom sľúbil veľkú odmenu. V jednom z veršov sa píše, že ľudia si takúto cenu pôstu nedokážu uvedomiť. Pôstny mesiac ramadán má viacero situácií, kedy sa moslim nemusí postiť, ba dokonca nesmie i keď by pôst dokázal znieť. Tieto prípady sa vyskytujú napríklad ak samotný lekár pôst neodporúča kvôli možnosti zhoršenia zdravotného stavu.

Od pôstu sú tiež oslobodené tehotné ženy a ženy ktoré dojčia, pretože pôstom by mohli uškodiť sami sebe alebo dieťaťu, ktoré je ich súčasťou. Ďalší prípad, kedy sa žena postiť nesmie je počas obdobia, kedy má periódu a v období šestonedelia. Je v stave nečistoty a preto je pre ženu pôst počas menštruácie zakázaný a musí si dni, počas ktorých nepostila, nahradiť po skončení ramadánu. Žena sa v takýchto prípadoch nemôže ani modliť. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 c, online)

Sú prípady, kedy človek dostane zákaz postenia sa od svojho lekára a v prípade, že pôst napriek zákazu dodržiava, dopúšťa sa hriechu – harám.

Moslimovia, ktorí dostali prísny zákaz od lekára, môžu platiť každý deň jedlo pre chudobného. To isté platí pre ženy počas menštruácie a podobne.

Moslimovia na celom svete prosia Alaha, aby požehnal mesiac radžab a šabán, aby sa dožili ramadánu. „ Preto prosíme Alaha: „ Ty, ktorý si Pán svetov, nechaj nás dožiť sa mesiaca ramadánu, aby sme mohli byť zahrnutí dobrom, milosťami a darmi. ”

(FATALLÁH SA'ÍD, 2012 d, online) Moslim by sa na ramadán mal tešiť, keďže je to požehnaný mesiac, ktorý bol darovaný Alahom celému moslimskému spoločenstvu. Mesiacom ramadán moslimovia v mene celého ľudstva, vrátane svojho, oslavujú vedenie Alaha. Podľa Koránu boli všetky knihy Alahove zjavené počas mesiaca ramadán.

Alah preto žiada všetkých moslimov na svete, aby počas ramadánu postili, modlili sa, znásobili vykonané dobré skutky a dobročinnosť, aby srdcia moslimov napĺňalo dobro ešte viac ako inokedy. Počas ramadánu sa moslim cez deň posti a v noci sa modlí. Dáva jedlo chudobnejším a recituje Korán, knihu svojho pána. Ako iné spoločenstvá majú svoje tradície, tak len moslimovia počas večerných modlitieb recitujú svätú knihu. Muži, tak aj ženy a tiež starí aj mladí sa stretávajú v mešitách, naslúchajú Korán, snažia sa ho naučiť naspamäť a potom ho recitujú.

V Koráne sa tiež píše, že svätý mesiac by sa mal vítať spôsobom očistenia a napravenia svojich úmyslov a zámerov. Pomocou tohto mesiaca moslimovia prostredníctvom svojho srdca slávia Alahov zákon, ktorý im dal. Ľudia počas ramadánu trávia večery v kruhu rodiny, s množstvom jedla, sledovaním televíznych seriálov, prednášaním Koránu a modlením sa. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 e, online)

Mesiac ramadán sa dá kvôli predstavivosti nemoslimov prirovnať k Vianociam, ktoré slávia kresťania, aj keď ide o úplne iné náboženstvo, dôvod osláv a rozdielne zvyky. Veľa moslimov trávi večery počúvaním pokojných melódií a podobne. Ramadán však vôbec nemôže byť mesiacom lenivosti. Ramadán by mal byť pre vyznávačov islamu plný elánu a energie, pretože veľké boje islamskej viery sa odohrali práve počas mesiaca ramadán. Moslimovia sa snažia počas ramadánu očistiť a urobiť z tohto mesiaca dobu požehnanú, aby sa oni aj ich deti priučili dobrým spôsobom. Počas tohto mesiaca by sa ľudia nemali rozčuľovať a vyhovárať sa na človeka, ktorý to spôsobil. To je v rozpore s islamom. Moslim musí byť mierumilovný a pokojný. Keď sa niekto snaží moslima počas ramadánu nahnevať, má sa odvolať na pôst, kedy sa urážka nevracia.

Pôst sa delí do dvoch kategórií. Prvou kategóriou je pôst povinný, kde patrí : pôst v ramadáne, odčinenie (kaffara) a pôst pri prísaha (nadhr). Druhou kategóriou je dobrovoľný pôst (tatawwu), kde sa moslim môže postiť aj počas bežného roka. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 f, online)

Prorok Mohamed sa tiež zvykol postiť aj mimo ramadánu. Ako už bolo v tejto práci spomenuté, islam sa skladá z piatich pilierov. Jedným z nich je aj pôstny mesiac ramadán, ktorý bol predpísaný v priebehu druhého pondelka v mesiaci šabán až v druhom roku hižry. Je prikázaný každému z moslimov, ktorý je pri zmysloch až na pár výnimiek.

V Koráne sa píše, že je žiadúce aby si aj deti zvykali na pôst aj keď nie je pre ne povinný. Keď sa Mohamed postil, pridali sa aj deti a keď chceli jedlo, dali im hračku aby im odklonili myseľ od jedla až do západu slnka. Začiatok ramadánu je v okamihu, keď sa objaví mesiac a koniec, keď sa objaví nový mesiac (šawwal). Stáva sa, že kvôli počasiu mesiac nie je vidieť, vtedy trvá ramadán 30 dní. Dnes už astrológovia vedia presne vypočítať objavenie sa mesiaca a zmiznutie vo všetkých krajinách. Informácie sú zverejnené a moslimovia sa ich môžu držať. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 g, online)

Mesiac sa objavuje v každej krajine v iný čas. V Európe moslimom začína a končí pôst v inom čase, ako moslimom žijúcim v USA a podobne. Preto sa moslim nemôže prestať postiť podľa toho, či v inej krajine už pôst skončil. Naopak, keď jeden moslim zbadá mesiac, je dovolené, ak to oznámi do celého sveta a všetci začnú postiť aj keď v ich krajine sa mesiac ešte neobjavil. Predtým, ako sa v islame začne postiť, každý musí mať úmysel postiť sa, inak jeho pôst nemá zmysel. Skutky sa v Islame posudzujú podľa dobrých úmyslov. Keď sa mesiac v noci 29 neobjaví, 30 deň je dňom pochybností a je zakázaný pôst. (KOČIŠÍKOVÁ, 2009 c, online)

Počas ramadánu by sa moslim mal vyvarovať jedla, nápojov, agresívnych vzťahov a rozhovorov, pokryteckého správania, ohovárania, lží, závidi a intímnych vzťahov od východu slnka do západu. Po západe slnka je dovolené najesť sa, napojiť a mať aj intímny vzťah. Sú moslimovia, ktorí si myslia, že tieto veci rušia pôst. Iní tvrdia, že je to zlé ale pôst to nenaruša. Pôst sa ruší, ak moslim úmyselne vracia, napája sa, konzumuje a má styk počas dňa. V tomto prípade je potrebné nahradiť si to finančne. Pôst neruší, ak človek vracia prirodzene a to platí aj pri pití a jedení. Alah podľa Koránu tvrdí, že svojim veriacim odpustí činy z nedopatrenia. Tiež tvrdí, že ak sa človek dopustí chyby z nedopatrenia, môže sa postiť ďalej. Človek sa pokojne môže sprchovať a vyplachovať si ústa, aby znížil vplyv horúčavy. (FATALLÁH SA'ÍD, 2012 h, online)

Pri starých ľudoch sa tvrdí, že Boh im nenaloží viac, ako môžu zničiť. Preto sa postiť nemusia a nemusia si ho ani nahrádzať. Lajlatul Qadr je noc lepšia ako všetky noci. Hovorí sa, že ak v túto noc veriaci budú velebiť Alaha, odmení ich a splní všetko, kvôli čomu sa modlia. Mal by to byť 27 deň ramadánu. Dni, kedy je pôst zakázaný sú deň pochybností, ak sa človek posti celý rok a vtedy, ak sa žena posti bez povolenia svojho manžela. (SHEMES, 2007, online)

2 SÚČASNÝ STAV POZNATKOV O TELEVÍZNOM SPRAVODAJSTVE NA SLOVENSKU A V ZAHRANIČÍ

Pojmom spravodajstvo možno vo všeobecnosti označiť jednu zo základných novinárskych činností. Možno ním rovnako označiť aj produkt tejto činnosti. „*Spravodajstvo je najstaršou súčasťou žurnalistiky, vzniklo z potreby informovať o ekonomických a tiež politických zmenách, ktoré mohli ovplyvniť život ľudí a tiež z túžby byť informovaný o zaujímavých a nečakaných udalostiach, ako z najbližšieho, tak zo vzdialeného okolia.*“ (HALADA, 2007, str. 241) Podobnú definíciu termínu spravodajstvo podáva aj B. Osvaldová: „*Termín tak označuje ako prípravnú fázu hľadania a výberu informácií, tak ich následné komunikovanie prostredníctvom špecifických žurnalistických prejavov (napr. žánrov) . Pojem však môže mať aj ďalšie významy – označuje napríklad oddiel denníkov venovaný informovaniu alebo relácii v audiovizuálnych médiách.*“ (OSVALDOVÁ, 2011 a, str. 19)

Spravodajstvo v žurnalistike sa opiera hlavne o fakty, ktoré zhromažďuje, triedi, selektuje a snaží sa tiež o ich následnú interpretáciu a sprostredkovanie príjemcom prostredníctvom médií. Možno teda povedať, že spravodajstvo je priamo viazané na médiá.

Ako hlavnú funkciu spravodajstva možno uviesť sprostredkovanie „*rozmanitých a spoločensky podstatných informácií, odrážajúcich myšlienkovú mnohoznačnosť tej ktorej spoločnosti.*“ (OSVALDOVÁ, 2011 b, str. 19) Osvaldová však tiež uvádza podstatnú myšlienku teoretika médií McQuaila, podľa ktorého má spravodajstvo slúžiť k orientácii, avšak nenahradzuje skutočné vedenie alebo skutočnú realitu. (OSVALDOVÁ, 2011 c, str. 19)

Spravodajstvo sa viaže na čas – sprostredkúva informácie , ktoré sa práve dejú či sa udiali v súčasnosti respektíve v nedávnom období, ale práve teraz sú prezentované v úlohe nových či iných súvislostiach.

Nemusí byť však kontinuálne, resp. jednotlivé správy nemusia nutne na seba nadväzovať, ako tvrdí Osvaldová. (OSVALDOVÁ, 2011, str. 20) Opačný názor zastáva Hladká: „*Spravodajské prejavy...z množujú doterajšiu štruktúru ľudských poznatkov o poznanie ďalšieho stupňa vývoja spoločnosti , nadväzujú tak na celý reťazec predtým sprostredkovaného poznania , posúvajú ho o ďalší stupeň súbežne s vývojom skutočnosti.*“ (HLADKÁ, 1986, str. 183)

Od publicistiky sa spravodajstvo líši predovšetkým jednou výraznou črtou, a to, že spravodajstvo má byť objektívne a nezávislé, pretože by nemalo tlmočiť autorov osobný názor, ale má sa obmedziť len na prosté tlmočenie faktov, má ich len zhromažďovať a

posúvať ďalej, nie ich bližšie komentovať či iným spôsobom interpretovať. (OSVALDOVÁ, 2011, str. 12) Spravodajstvo je značne tradicionalistické v prístupe ku podaniu a spracovávaníu informácií. Môže sa stať, že vo výslednej podobe dôjde k prípadnému upínaniu sa k ustáleným formám. Avšak zavádzanie množstva novátorských postupov práve v spravodajstve je dosť neisté, pretože by mohlo viesť k zníženej hodnovernosti podanej informácie zo strany príjmateľa. Okrem toho snaha o prípadné sprostrenie môže viesť až k odpútaniu pozornosti od podstatných informácií, dokonca až k ich marginalizovaniu. V týchto prípadoch ustupuje úloha informovania snahe zaujať, či dokonca pobaviť. (OSVALDOVÁ, 2011, str. 12)

Príkladom uprednostnenia zábavnej zložky na úkor informačnej je tzv. *infotainment*, teda zloženina slov *information* (informácia) a *entertainment* (zábava). (OSVALDOVÁ – HALADA, 2007, str. 92) Dochádza teda k deformovaniu a potlačeniu primárnej úlohy spravodajstva: informovať príjmateľa, potláča sa teda užitočnosť informácie. Teda „*spravodajská časť totiž zdôrazňuje čo najužšiu spätosť s prebiehajúcou udalosťou ...a dôraz spočíva na personalizácii udalosti a jej moderovania, kedy moderujúci ako výrazná osobnosť s typickými vlastnosťami akoby osobne hovoril s divákom, a zároveň je v kontakte s kolegom alebo kolegami v teréne.*“ (OSVALDOVÁ – HALADA, 2007, str. 92). Zároveň však dochádza aj k zámernému zjednodušeniu podania informácie, a to za účelom jej väčšej prítlačivosti pre diváka so zdôraznením zábavnej zložky. Do úzadia sa potom vedome dostáva relevantnosť podanej informácie.

Infotainment síce vznikol pôvodne ako produkt televízneho spravodajstva, ale rozšíril sa aj do rozhlasu, internetových médií a rovnako aj printových médií.

2. 1 Televízne spravodajstvo

„*Televízne spravodajstvo pôvodne vychádza z rozhlasového spravodajstva. Možno ho charakterizovať ako „druh audiovizuálnej žurnalistickej tvorby, ktorej určujúcimi znakmi sú kontinuálna periodicitá a vysoká operatívnosť pri šírení informácií v kombinácii pohyblivého obrazu a hovorenej reči.*“ (HALADA, 2007, str. 242)

Televízne spravodajstvo je založené predovšetkým na audiovizuálnej stránke. Je tvorené kombináciou videného obrazu, hovoreného slova a sprievodných zvukov. Ako uvádza M. Lokšík: „*Kombinácia pohyblivých obrazov, zvukov a hovoreného slova...je zatiaľ najprirodzenejším a najkomplexnejším zmyslovým sprostredkovaním informácií o okolitom svete. Vzájomná väzba medzi týmito prvkami je rozhodujúca ako pre spôsob*

prezentácie, tak pre správne pochopenie sprostredkovanej informácie.“ (LOKŠÍK – OSVALDOVÁ, 2001 a, str. 73) Zároveň konkretizuje čím sa líši od ostatných žurnalistických médií: „*vytváranie správ [je] pre televíziu sprostredkovaním faktov vo vizuálne akustických záberoch a z pohľadu žurnalistickej práce predovšetkým myslením a rozprávaním v obrazoch.*“ (LOKŠÍK – OSVALDOVÁ, 2001 b, str. 73)

Základným žánrom televízneho spravodajstva je šot alebo obrazová správa, využívaná prevažne v hlavných spravodajských reláciách. Hlavné spravodajské relácie majú vymedzený presný časový rozsah a sú zložené z jednotlivých redaktorských vstupov, reportáží a komentárov moderátorov. Rovnako sem patrí aj živý vstup redaktora, ktorý simultánne so živým vysielaním zaznamenáva, prípadne komentuje priebeh sledovanej udalosti.

V televíznom spravodajstve sa zo štylistického hľadiska uplatňujú predovšetkým komentáre a moderátorské prejavy resp. diskurzy, pričom diskurz môžeme definovať ako „*verejný prejav hovorený, a to pri rešpektovaní rozlíšenia monológu a dialógu (eventuálne polylogu pri väčšom počte komunikujúcich.*“ (MINÁŘOVÁ, 2011, str. 252)

Diskusia tiež patrí k žánrom uplatňujúcim sa v televíznom spravodajstve, kde úlohou moderátora je usmerňovať diskusiu a zabezpečovať kontakt medzi jednotlivými účastníkmi, resp. publikom. Pôsobí teda ako prostredník pri vzájomnej komunikácii, či výmene názorov.

Komentár predstavuje jeden zo základných žánrov publicistiky, uplatňujúci sa v televíznom spravodajstve, ktorého cieľom je „*vysvetliť a zhodnotiť z rôznych uhlov pohľadu aktuálny sociálny jav alebo problém, zaujať k nemu stanovisko, eventuálne získať poslucháča (diváka) pre nejaký názor.*“ (HALADA, 2007, s. 103) Základným prvkom komentára sú jasné fakty, ktoré sú predmetom hodnotenia komentátora a ktoré sa snaží osvetliť z rôznych uhlov pohľadu, respektíve zasadiť do určitých súvislostí.

2. 2 Objektivita a spôsob zobrazovania reality v televíznom spravodajstve

Objektivitu možno priradiť k elementárnym požiadavkám viažucim sa k médiám a obzvlášť k žurnalistike a spravodajstvu. Samotný pojem objektivity je možné definovať z viacerých hľadísk – z morálneho, filozofického, vedeckého a pod., čo je však závislé od vednej disciplíny respektíve oboru, v ktorom chceme s týmto pojmom operovať.

Ak chceme definovať objektivitu v rámci žurnalistiky, či spravodajstva, je nutné vychádzať zo skutočnosti, že spravodajstvo ponúka relatívne ucelenú predstavu o svete, predstavách o ňom a súčasne aj hodnotách, ktoré tento svet vyznáva, čo je tzv. *mediálna*

realita, ako ju definujú Jiráček a Köpplová. (JIRÁK – KÖPPLOVÁ, 2003 a, str. 127) Výklad tejto mediálnej reality sa však riadi vlastnými, osobitnými pravidlami. K týmto požiadavkám sa radí aj pravidlo objektivity, teda praktiky smerujúce k potlačeniu subjektivity spravodajstva, čo má za následok presnosť, úplnosť a v konečnom dôsledku aj závažnosť a neutralitu podávaných informácií. Objektivita je v rámci žurnalistiky a spravodajstva chápaná v zmysle intersubjektivity, ktorá „vyžaduje aby si mohol každý - aspoň teoreticky- učenú výpoveď preveriť, aby ju bolo možné od samého vzniku v priebehu jej existencie na každom kroku sledovať a aby každý, kto vychádza z rovnakých stanovísk a sleduje rovnakú cestu, dospel k rovnakému záveru.“ (JIRÁK – KÖPPLOVÁ, 2003 b, str. 127)

Avšak objektivita je pomerne relatívna a to i vzhľadom na skutočnosť, že podávaná správa môže odrážať určitú skutočnosť, no na druhej strane sa môže líšiť jej následný výklad, závislý od toho, aký uhol pohľadu sa zvolí pri jej sprostredkovaní a interpretácii. Treba brať do úvahy aj fakt, že prakticky neexistuje osoba bez predsudkov, hoci objektivita braná ako stanovisko, či vedomý postoj jedinca utváraného spoločnosťou, kultúrou a v neposlednom rade i vzdelaním, nie je zárukou toho, že tento jedinec, teda aj žurnalista, bude objektívny, pretože „akokoľvek [sa] snaží nahradiť tento handicap profesionálnou objektivnosťou, ... sama objektivnosť, hodnotená rôznymi jedincami, je od prírody nespôľahlivým merítkom.“ (OSVALDOVÁ, 2011, str. 12)

Ku skresleniu informácií a teda neobjektívnemu informovaniu môže prispievať aj výber nevhodných jazykových prostriedkov, umiestnenie správy, titulok a pod.

Pretože spravodajstvo je výtvorom človeka, z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že úplne neutrálne a nestranné spravodajstvo je v podstate iluzórnym pojmom, keďže človek sa nedokáže zbaviť tendenčnosti, či určitého stupňa predpojatosti. A pretože úplnú netendenčnosť a nezaujatosť nie je možné aspoň v rovine teoretickej dosiahnuť, je žiadúce v záujme uplatnenia maximálnej možnej miery nezaujatosti uplatňovať zásady jasnosti a stručnosti. Rovnako je dôležité pri spravodajstve preferovať pluralitu názorov a k informáciám pristupovať s odstupom.

K objektivite prispieva aj pomer predpojatosti a vyváženosti (bias and relevance) – ich vzájomný pomer podáva obraz o miere objektivity informovania v médiách.

Vyváženosť možno chápať ako možnosť poskytnúť priestor na vyjadrenie obidvom zúčastneným stranám, respektíve niekoľkým stranám, alebo názorom či témam rezonujúcich v spoločnosti. Treba však podotknúť, že „vyváženosť nie je možné merať mechanicky.“ (OSVALDOVÁ – HALADA, 2007, str. 231) Rovnaký názor o iluzórnosti

merania vyváženosti v médiách zastáva aj Jiráková a Köpplová, keď tvrdia, že „*snaha o „meranie“ vyváženosti sledovaním početnosti a dĺžky výskytu nejakých prvkov v médiách (napr. politikov na obrazovke) je skôr prejavom snahy o vytváranie tlaku na médiá, ale rozhodne o vyváženosti ich ponuky nevykovedá.*“ (JIRÁK – KÖPPLOVÁ, 2003, str. 129)

Predpojatosť možno definovať ako „*opakujúcu sa pravidelnosť v skresľovaní reality (idúca za rámec skreslenia, ktoré vyplýva zo samotnej podstaty príslušného mediálneho produktu, napr. spravodajstva), negatívne zobrazovanie najrôznejších menšín, prehliadanie, či nesprávna interpretácia rola žien v spoločnosti alebo preferovanie politickej strany či smeru.*“ (JIRÁK – KÖPPLOVÁ 2003, str. 131) Ukážkovým príkladom predpojatosti môže byť napr. preferovanie elit- politických, spoločenských a mocenských v spravodajstve. Domáce spravodajstvo venuje viac priestoru a pozornosti domácim elitám, zatiaľ čo spravodajské bloky monitorujúce dianie v zahraničí uprednostňujú elitné národy, štátnikov, či naopak, tzv. „*gangsterským štátom*“, ako ich nazýva Urban. (URBAN – DUBSKÝ – MURDZA, 2011 a, str. 79) Naopak, hospodársky zaostávajúcim regiónom, či regiónom a krajinám mocensky slabým, resp. s malým hospodárskym rastom a potenciálom sa venuje značne menej pozornosti, dalo by sa povedať, že sú dokonca až marginalizované.

K znakom súčasného spravodajstva patrí aj „*očakávanie permanentnej atraktivity*“, ktorý má značný vplyv na jeho objektivitu. Dochádza tým k „*uprednostňovaniu tém dneška pred dôslednou inventarizáciou minulosti, prípadne pred zodpovedným záujmom o zatiaľ sa len rysujúce témy blízkej budúcnosti.*“ (URBAN – DUBSKÝ – MURDZA, 2011 b, s. 79)

Možno teda len potvrdiť domnienku vyslovenú na začiatku kapitoly o iluzórnosti objektivitu v spravodajstve, respektíve v médiách všeobecne. Pokusy o objektivitu sú potom v podstate len snahou sa čo najviac priblížiť k ideálu nestranného a plne nezaujatého informovania príjemateľa, čo sa však vzhľadom k uvedeným skutočnostiam javí ako obtiažne a ťažko splniteľné pri snahe pridržiavať sa všetkých vlastností objektivitu aplikovaných na spravodajstvo a žurnalistiku.

3 ZOBRAZENIE RAMADÁNU V TELEVÍZII STV

Slovenská televízia je jednou zo súčastí Rádia a televízie Slovenska (RTVS) vzniknutej 1. januára 2011 zlúčením Slovenskej televízie a Slovenského rozhlasu.

Samotná Slovenská televízia bola ustanovená zákonom Slovenskej národnej rady o Slovenskej televízii zo dňa 1. júla 1991 ako vôbec prvá verejnoprávna televízia v bloku postkomunistických krajín. (ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA, 2012 a, online) Po prvom januári 1993, teda po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, začala televízia vysielat' na dvoch okruhoch: STV1 a STV2. Slovenská televízia je zákonom NR SR č.16 Zz definovaná ako „národná, nezávislá, informačná, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, ktorá poskytuje službu verejnosti, moderné elektronické médium schopné plnohodnotne a širokospektrálne odrážať život demokratickej, pluralitnej spoločnosti, plniť službu štátu: právo na seriózne a objektívne, neskreslené informácie pre občanov a uspokojovať potreby a záujmy širokej verejnosti.“ (ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA, 2012 b, online)

Rozdelenie Československa malo vplyv aj na Slovenskú televíziu – zvyšovanie nákladov a znásobenie tvorby programov.

K výraznej zmene štruktúry vysielania televízie, ako aj k snahe o vyvážené financovanie a zvýšenie diváckej príťažlivosti po vzore komerčných televízií – a to niekedy na úkor verejnoprávnosti, došlo v období pôsobenia Richarda Rybníčka vo funkcii generálneho riaditeľa STV od roku 2004. (FEBIO.TV, 2006, online)

V spojitosti so zahájením letných Olympijských hier v Pekingu 8. augusta 2008 bol spustený tretí vysielací okruh Slovenskej televízie: STV3, zameraný na športové vysielanie. Kvôli nedostatku finančných prostriedkov však STV3 skončilo v máji 2011. (TASR, 2011, online) Prvý okruh STV, STV1 je zameraný na univerzálneho rodinného diváka. Program má poskytnúť rodinným divákovi možnosť voľby medzi programami verejnoprávnej a komerčných televízií. (ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA, 2012 c, online)

Druhý okruh, STV2 by mal byť určený predovšetkým rôznym záujmovým skupinám - národnostným menšinám, príslušníkom cirkví a náročnejším divákovi, čomu zodpovedá programová štruktúra zložená z dokumentov, diskusných relácií o aktuálnych témach či náročnejších filmoch vysielaných v rámci filmového klubu.

Slovenská televízia sa počas svojho pôsobenia nevyhla škandalizácii, a to predovšetkým v polovici deväťdesiatych rokov, kedy dochádzalo k obmedzeniu verejnoprávnosti a nezávislosti informovania ako aj ku zásahom do vysielania zo strany vládnej garnitúry, čo sa zmenilo až po roku 1998. (JANCURA, 2010, online)

Hlavnou spravodajskou reláciou Slovenskej televízie sú **Správy**, vysielané o 19:00. Poskytujú prehľad najdôležitejších udalostí z domova a zo sveta, venujú sa skôr politickým témam, avšak upozorňujú aj na kultúrne akcie a vernisáže, spravidla na konci relácie. Správy sú vysielané v rovnakom čase aj na druhom kanáli- STV2 spolu so simultánnym tlmočením pre hluchonemých.

Slovenská televízia sa stala organizačnou zložkou RTVS, a to odkedy, je súčasným šefom Ján Zaľko. Z pôvodnej STV 1 vznikla Jednotka Slovenskej televízie a z pôvodnej STV 2 je momentálne Dvojka Slovenskej televízie. (ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA, 2012 d, online)

Doplňkové spravodajstvo poskytujú relácia **Komentáre**, vysielaná na druhom okruhu STV2. Relácia dáva priestor na diskusiu s odborníkmi, ale aj oponentmi o aktuálnych témach, prípadne súčasnej situácii v politickom, ekonomickom a spoločenskom dianí na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Druhý vysielací okruh dáva priestor aj na spravodajskú reláciu maďarskej národnostnej menšiny, **Hírek (Správy)**, vysielanú nepravidelne v maďarskom jazyku so slovenskými titulkami. Správy sú zamerané prevažnou mierou na udalosti menšinového života, no rovnako informujú aj o aktuálnom dianí na slovenskej politickej scéne.

3. 1 Tematická otázka zobrazovania ramadánu v televízii STV

Pre výskum v našej bakalárskej práci sme si vybrali hlavnú spravodajskú reláciu Jednotky Slovenskej televízie „**Správy**“, ktoré sú vysielané každý deň o 19.00h. V archívnych záznamoch z augusta 2011 sme sa rozhodli sledovať zobrazenie moslimského sviatku ramadán. Zaznamenávali sme všetky informácie o ramadáne z celého mesiaca august, ktoré sme mali možnosť vidieť v archíve Slovenskej televízie. Keďže Slovensko je prevažne kresťanská krajina, je samozrejmou, že médiá sa nevenujú vo veľkej časti správam o moslimských záležitostiach. Napriek tomu sa ľudia islamskej viery nachádzajú v každej krajine a okrem toho je mesiac ramadán celosvetovou udalosťou. Počas celého mesiaca ramadán bol tento sviatok spomenutý len párkrát a to konkrétne 3 krát. Slovenská televízia uverejnila správu o ramadáne 1.8.2011 v zahraničnom bloku. Táto informácia sa v televízii objavila 14 minút 41 sekúnd po začiatku správ STV s titulkom „Začal Ramadán“. Hlavná spravodajská relácia Správy STV trvala dňa 1. 8. 2011 celkom 25 minút a 42 sekúnd. Správy boli rozdelené na 14 blokov. Na začiatku relácie moderátori Natália Žembová a Peter Nittnaus v krátkosti predstavili najzaujímavejšie témy z domova a zo zahraničia, ktoré v ten deň dominovali na Slovensku aj mimo našej krajiny. Ako prvú

správu tohto dňovej relácie uviedla moderátorka Žembová správu o vypočúvaní poslanca Igora Matoviča, ktorý mal vypovedať o korupčnej kauze politikov. Titulok správy bol – **Jozef Čentéš: Zápisnica bola skartovaná omylom**. Správa obsahovala 2 krát telefonickú výpoveď Jozefa Čentéša a 1-krát telefonickú výpoveď Jany Tokolyovej, – hovorkyňa generálnej prokuratúry SR. Poslanec NRSR Igor Matovič svoj názor na problematiku skartovania zápisnice uviedol pre všetky televízie osobne. Táto správa trvala 2 minúty.

Správa, ktorá nasledovala ako druhá mala titulok **Výhrada vo svedomí: Dostane sa do ZP**. Peter Nittnaus uviedol správu, ktorá trvala 2 minúty a v nej prehovor pre Slovenskú televíziu čo Jan Fágel, ktorý predložil návrh. Martin Poliačik – poslanec NRSR a Dušan Čaplovič – podpredseda SMER-SD tiež uviedli svoje stanoviská k danému problému.

Ďalší blok správ STV mal názov **Mestá a obce majú obavy**. K problému sa telefonicky vyjadril Viktor Vicena – zástupca riaditeľky Reedukačného centra v Hlohovci. Svoj postoj k problematike tiež na tlačovej konferencii pre médiá vypovedal Jozef Dvonč – predseda združenia miest a obcí. Osobne pre televíziu STV prehovorili aj Slavomíra Séléšová – hovorkyňa MPSVR SR a Miriam Žiaková – hovorkyňa Ministerstva školstva, vedy a výskumu SR. Uvedený blok trval o niečo menej ako 2 minúty.

USA – **Washington: Odvráti štátny bankrot**. Takto sa volá blok trvajúci 2 minúty, kde sa k problému USA vyjadril americký prezident Barack Obama. V príspevku je ďalej možnosť vidieť Mitcha McConnella – zástupcu republikánov v USA a Harryho Reida – zástupcu demokratov, ktorí v správe prehovorili pre obyvateľov USA.

Správa z Českej republiky s titulkom – **Nelegálne zárobky policajtov** bola zrealizovaná českou redaktorkou STV priamo z ČR. Redaktorka 1,5 minúty dlhej správy odoberala informácie aj zo zdroja Inšpekcie polície ČR. Pre STV sa vyjadrili Radka Sandorová – hovorkyňa Policajnej inšpekcie v ČR a tiež Veronika Hodačová – hovorkyňa Policajného prezídia ČR.

Jedna z častí správ STV je pomenovaná **Zahraničné spravodajstvo**. Táto časť je pre našu prácu najdôležitejšia, pretože práve v zahraničnom spravodajstve sa spomína nami skúmaný moslimský mesiac ramadán. Zahraničný bok sa skladá s najdôležitejších informácií zo zahraničia daného dňa. Zvyčajne trvá 1 minútu. Niečo cez minútu trvalo aj zahraničné spravodajstvo zo dňa 1.8.2011.

Titulky spomenuté v zahraničnom spravodajstve: **Sýria – Nepokoje v meste Hamá neutíchajú, EÚ – ľahší prístup k eurofondom, Taliansko – Bari: Bitka medzi policajtmí a imigrantmi**. Poslednou správou zahraničného Spravodajstva z 1.8.2011 bola

správa s titulkom: **Začal Ramadán** . V správe redaktorka STV: - „*Pre moslimov dnes začal pôstny mesiac ramadán. Tento rok je poznamenaný nepokojmi v krajinách, či hladomorom v Afrike. Počas ramadánu nesmú veriaci cez deň jesť, piť alkohol, fajčiť ani oddávať sa telesným pôžitkom. Výnimku majú len deti, starci, chorí a tehotné ženy.*“

Moderátorka hlavnej spravodajskej relácie STV uviedla správu s titulkom Stupava – **Nové napojenie na diaľnicu**: Správa dlhá pod dve minúty o výstavbe diaľnic, kde sa k téme vyjadril Ján Fígel’ – minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Ortuť v Ružomberku bol názov bloku, o ktorí sa redaktori tiež zaujímali vo večernom spravodajstve televízie STV. V príspevku sa vyjadril Pavol Pecník – riadiaci dôstojník zásahu HaZZ Ružomberok. Redaktori v príspevku zrealizovali anketu.

Krimi správu s názvom **Havária pod Strečnom**, ktorá trvala minútu redaktor poňal spôsobom opísania faktov a rozhovorom s vodičom kamiónu, ktorý haváriu spôsobil.

Živnostníci pozor na podvodníkov – toto je titulok správy o podvodoch v živnostníckych firmách. V 2 minútovej správe sa k problematike pre STV vyjadrila Viola Kromorová – Slovenský živnostenský zväz a Gábor Grendel – hovorca ministerstva vnútra SR.

O probléme v poľnohospodárstve hovoril blok s menom **Poľnohospodári: Nekvalitná úroda**. Redaktor o vyjadrenie do príspevku oslovil Mariána Uhrína – Zväz výrobcov krmív, skladovateľov a obch. spol. a Vojtecha Szemesa – Cech pekárov a cukrárov západného Slovenska.

V Spišskom Podhradí sa k správe s titulkom **Ohrozený experiment** sa k 1,5 minútovej správe vyjadril Jozef Bača – primátor Spišského Podhradia.

Problém s reklamnými prostriedkami v Žiline opisuje príspevok s názvom „Žilina vs. Reklamné spoločnosti“. V 2 minútovom bloku svoje stanovisko vyjadrili Igor Choma – primátor mesta Žilina, Ladislav Kotrč – riaditeľ reklamnej spoločnosti a Ľubomír Polčák – generálny riaditeľ Výskumného úradu dopravného.

Studia Academica Slovaca: Do školy aj v lete je názov správy o letnej škole pre študentov SR. V príspevku sa vyjadrili lektori, ktorí prišli na Slovensko vyučovať a tiež svoj postoj k letnej škole povedala Jana Pekarovičová – riaditeľka Studia Academica Slovaca.

Moderátori hlavného spravodajstva STV na konci relácie predstavili program, ktorý bude pokračovaním po skončení správ a rozlúčili sa s televíznymi divákmi. (STV, 2011 a, online)

Pre tvorbu predstavy o tematickom zameraní, sme vykonali analýzu jednej časti správ STV. Správy STV zo dňa 2.8.2011, kedy bol moslimský mesiac ramadán znova spomenutý, moderovali Natália Žembová a Peter Nittnaus. Správy boli rozdelené do 12 blokov a trvali 25 minút. Relácia obsahovala príspevky o aktualitách daného dňa, domáce a zahraničné spravodajstvo. Práve v aktualite zo zahraničia bol nami skúmaný mesiac ramadán spomenutý. Príspevok s titulkom *Sýria: **Pribúda obetí, rezolúcia OSN v nedohľadne*** hovorí o tom, že v Sýrii sú naďalej nepokoje. (KONDRLÍK, 2011, online). V meste Hamá stúpol počet obetí na 130 a to aj napriek tomu, že v moslimskom svete začal pôstny mesiac ramadán. V spravodajstve zo dňa 2.8.2011 bola moslimskému mesiacu ramadán venovaná jedna veta. (STV, 2011 b, online)

Hlavná spravodajská relácia Správy STV zo dňa 31.8.2011 je posledná z mesiaca august. V nej bol mesiac ramadán spomenutý okrajovo, pri hlavnej téme vojna v Sýrii. V bloku zahraničného spravodajstva sa ramadán spomenul pod titulkom ***Nepokoje po ramadáne***. Sýria odoláva násiliu aj napriek tomu, že moslimovia oslavujú koniec ramadánu. Vyššie uvedené správy boli jediné, ktoré Slovenská televízia uverejnila počas ramadánu o tomto moslimskom mesiaci. Je to však logické, pretože STV počíta s tým, že Slovensko má minimum moslimských obyvateľov, pre ktorých by tento pôstny mesiac mohol byť zaujímavý. (STV, 2011 c, online)

4 ZOBRAZENIE RAMADÁNU V TELEVÍZII AL ARABÍJA

Al Arabíja alebo Al Arabiya (v preklade „arabská“) je panarabskou spravodajskou televíziou.

Vysielat' začala 3. marca 2003. Sídlo Al Arabíje sa nachádza v Dubaji, Spojených arabských emirátoch. Bola založená s počiatočnou investíciou 300 miliónov amerických dolárov spoločnosťou Middle East Broadcasting Center (MBC) , libanonskou skupinou Hariri Group a investormi zo Saudskej Arábie, Kuvajtu a ostatných štátov Perzského zálivu. (FEUILHERADE, 2003 a, online)

Ako uvádza Peter Feuilherade (FEUILHERADE, 2003 b, online) z BBC, Al Arabíja bola založená s priamym zámerom vytvoriť konkurenta pre katarskú Al Džazíru napojenú na tamojšiu vládnucu dynastiu. (KRAIDY, 2006 a, online) Jej založenie malo byť odpoveďou na kritiku saudskoarabskej kráľovskej rodiny v priebehu deväťdesiatych rokov dvadsiateho storočia, šírenou práve konkurenčnou Al Džazírou. (KRAIDY, 2006 b, online) Televízia si vytýčila za svoj cieľ informovať divákov o aktuálnom dianí predovšetkým v panarabskom priestore, presne, ako by to mal naznačovať aj názov televízie : „arabská“. K úspechom televízie bez pochyb patrí ocenenie cenou MENA Crystal Award (KFARDEBIAN, 2012 a, online), ktorú Al Arabíja získala v marci roku 2006 za „*pravdivé a dostatočne dramatické vysielanie.*“ (KFARDEBIAN, 2012 b, online)

Za rastúcu popularitu Al Arabíje sa podpísalo predovšetkým spravodajstvo mapujúce problémy každodenného života obyvateľov arabských krajín. Televízia ako prvá informovala o atentáte na libanonského premiéra Rafíka Harírího, odvysielala tiež popravu irackého diktátora Saddáma Husajna. Najväčším úspechom by mohlo byť interview s americkým prezidentom Barackom Obamom, ktoré poskytol ako úplne prvému médiu vo funkcii prezidenta, odvysielané 26. januára 2009.

Naopak, spravodajská televízia je kritizovaná predovšetkým viditeľnou lojalitou k saudskoarabskej kráľovskej rodine, ako k jednému z vlastníkov. Rovnako očividne vysielajú v intenciách zahraničnej politiky Saudskej Arábie – prejavilo sa to napríklad prepustením reportéra Hafeza El- Miraziho (MASIKY, 2011, online) za spôsob, akým informoval o udalostiach Arabskej jari v Egypte vo februári 2011. Al Arabíja bola terčom kritiky aj kvôli zverejneniu nahrávky s popravou Saddáma Husajna. K vyhosteniu korešpondenta v Iráne došlo po odvysielaní reportáže spochybňujúcej priebeh prezidentských volieb v júni 2009. (Al-ARABIYA, 2008, online) Nasledovalo dočasné uzavretie pobočky Al Arabíje v Teheráne. Podobné konflikty s Iránom a Irakom sa opakovali častejšie.

K pravidelným spravodajským programom Al Arabíje patrí **Saudi Special Mission**. Je to relácia vysielaná v týždennom horizonte, zameriavajúca sa na konkrétnu udalosť, či problém, pričom sa snaží informovať do hĺbky o danej problematike a to v podobe programu alebo dokumentu vyprodukovaného ku konkrétnemu problému. Relácia sa nezameriava konkrétne na región Blízkeho Východu, ale na problémy celosvetovo.

Special Mission je zameraná na konkrétny problém vo forme investigatívnej žurnalistiky. Zameriava sa na predovšetkým na problémy korupcie a kriminalitu, ale aj na ekonomiku, či náboženstvo. (FOLDEDUP, 2012, online)

4. 1 Tematická otázka zobrazovania ramadánu v televízii Al Arabíja

Archívne záznamy arabskej televízie Al Arabíja sa diametrálne líšia od archívov televízií na Slovensku. Záznamy, ktoré ponúka televízia Al Arabíja, sú postavené na základe článkov, v ktorých sú opísané príspevky z televízneho spravodajstva. K niektorým článkom sú priložené video záznamy, no nachádzajú sa aj príspevky, ktoré video záznam neobsahujú. Z každého kalendárneho dňa je v archíve uložených niekoľko článkov. Možnosť vyhľadať si jednotlivé články sa dá pomocou kľúčového slova, kde následne na to stránka ponúkne titulok s uvedeným dátumom príspevku.

Keďže Al Arabíja je televízia, ktorá sídli v prevažne moslimskej krajine a kultúre, je samozrejmosťou, že v televízii ako táto je zobrazovanie moslimskej viery, v spravodajstve veľmi časté. Al Arabíja tiež vysielala najmä v krajinách islamu a preto bol ramadán, ako jeden z najdôležitejších sviatkov tejto viery rozoberaný skoro každý deň. V tejto časti výskumu sme ponúkli z každého dňa len niekoľko príspevkov o ramadáne, keďže televízia ich ponúka veľa a z celého sveta.

O ramadáne sa v televízii Al Arabíja začalo hovoriť už posledný júlový deň ako o predpríprave na tento sviatočný mesiac. ***Ramadán sa začne v pondelok v Saudskej Arábii a v ďalších moslimských krajinách.*** V príspevku sa hovorí o všeobecných znalostiach týkajúcich sa ramadánu: Moslimský pôstny mesiac ramadán sa začne v pondelok v Saudskej Arábii, Egypte, Kuvajte, Katare, Jemene a Spojených arabských emirátoch. Toto bolo oficiálne oznámenie vo všetkých šiestich krajinách. Saudskoarabská televízia Al Ekhbariya oznámila, že ramadán sa začne už v pondelok v kráľovstve a najposvätejších miestach islamu, v Mekke a Medine. Dôvodom je, že pozorovanie mesiaca bolo nejasné zo starých údajov. Presný dátum začiatku a konca ramadánu však závisí od mesiaca, keďže veľa moslimských krajín odmieta použiť astronomický výpočet pre moslimský lunárny kalendár. Ak bude možné vidieť mesiac v sobotu, ramadán začne

v nedeľu. Pre moslimov je deviaty mesiac lunárneho islamského kalendára obdobie, kedy archanjel Gabriel zjavil Korán – svätú knihu islamu prorokovi Mohamedovi. Po celý mesiac sa musia moslimovia zdržať jedla, pitia a sexu od úsvitu do západu slnka, kým sa pôst neskončí. Pôst je jedným z piatich pilierov islamu spolu s každoročnou púťou do Mekky, na ktorú by si mal každý moslim našetriť aspoň raz za život.

Prvý deň ramadánu boli v celom moslimskom svete oslavy, kvôli privítaniu svätého mesiaca. **Vitaj ramadán** bol titulok zrejme v spravodajskej relácii každého arabského média. V príspevku sa hovorilo o tom, že dnes 1. 8. 2011 sa začal moslimský svätý mesiac ramadán, kedy sa musia všetci moslimovia postiť celých 30 dní a dodržiavať iné písané aj nepísané pravidlá. (AL ARABIYA, 2011 a, online)

Druhý deň ramadánu sa v televízii Al Arabíja niesol v znakoch násilia a rozporov, pod titulkom **Líbyjčania začali ramadán uprostred konfliktov a rozdeľovania**. Líbyjčania vstúpili do moslimského svätého mesiaca ramadán bez prerušenia konfliktov už počas piatich mesiacov. Konflikty s Muammarom Kaddáfim pokračujú aj napriek tomu, že v pondelok sa začal pôstny mesiac. (AL ARABIYA NEWS, 2011, online)

Tretí augustový deň bol prvým príspevkom, ktorý sme spracovali o hladomorie v Somálsku. **Počas ramadánu hrozí v Somálsku hladomor** Somálski utečenci sú medzi občianskou vojnou a hladomorom, ktorý ich trápi. Sú odkázaní na medzinárodnú pomoc organizácií, ktorá má distribuovať mimoriadnu pomoc v hlavnom meste Mogadišo. Somálčania sa delia do špinavých táborov a mestá sú ovládané príkazmi islamských militantov, ktorí ovládajú postihnuté oblasti. Začiatok moslimského svätého mesiaca ramadánu spred dvoch dní sa zhoduje s ohrozením samovražedného útoku zo strany Al-Káidy. (AJBAILI, 2011 a, online)

Ďalší dôležitý článok v archíve, ktorý sme našli, sa znova týkal Sýrie: **Islamský učenci si myslia, že za chaos môže Assad**. Článok hovorí o tom, že Sýrski učenci islamu vydali v utorok odsudzujúci list, kde sa píše o nadmernom násilí pri pro-demokratických protestoch v meste Hama a ďalších mestách. Islamskí učenci tvrdia, že zodpovedný za šírenie chaosu je prezident. Odosielatelia listu sa vyjadrili: „Ľutujeme a odsudzujeme používanie nadmerného násilia v meste Hama a zvyšných mestách v krajine, ktoré zabilo stovky Sýrčanov. Ako by to bol ich spôsob osláviť príchod svätého mesiaca ramadán, ktorý mal byť mesiacom súcitu a odpustenia. Považujeme sýrske vedenie za plne zodpovedné za šírenie ohavných činov a chaosu v celej krajine.“ (AJBAILI, 2011 b, online)

Ani štvrtý deň od začiatku moslimského pôstneho mesiaca ramadán sa nič v súvislosti s násilím nezmenilo. **Dvaja zabíjajú pri konflikte s policajtní v Jemene.** Napriek tomu, že ramadán je svätým mesiacom moslimov, kedy má vládnuť pokoj, sa moslimovia nevyhli násilnostiam. V tento deň sme našli viacero súvisiacich článkov, kde bol ramadán spomenutý ale nebol hlavnou témou príspevku. (AFP, 2011 a, online)

Piateho augusta bola hlavnou témou v súvislosti s ramadánom teplota v Iraku. **Teploty v Iraku zabraňujú pôstu** je titulkom v článku v archíve televízie Al Arabíje. Tohtoročné teploty a nedostatok vody v Iraku robí pôst pre moslimov neznesiteľným. Veľké množstvo ľudí uviedlo, že pre nich bolo nutné prerušiť svoj pôst počas svätého mesiaca ramadán kvôli mimoriadne horúcemu letu. Jeden z prevádzkovateľov obchodu uviedol: „*Teplota je príliš vysoká, elektrina nie je a tiež ani žiadna tečúca voda. Okrem toho je väčšina obchodov uzavretá kvôli horúčave.*“ (AL YOCOUB, 2011 a, online)

Polícia zakázala prístup do starého mesta v Jeruzaleme počas ramadánu. Táto udalosť bola tiež jednou z tých, ktoré sa stali počas piateho dňa ramadánu. Izraelská polícia nasadila do platnosti jeruzalemského starého mesta obmedzenie prístupu do mešity Al-Aksá ešte pred prvými piatkovými modlitbami počas tohtoročného ramadánu. (AFP, 2011 b, online)

Šiesty august 2011 sa viedol v mene vojny v Sýrii, rovnako od začiatku ramadánu. **Mesto Hama v troskách, Sýria tvrdí: povstanie je potlačené.** Od začiatku ramadánu, boli mnohé protivládne protesty. Demonstranti sa rozhodli, že usporiadajú nočné protesty, po špeciálnych nočných modlitbách. (AL ARABIYA, 2011 b, online)

Sýria: Mešita v Hame zbúraná. Videozáznam zobrazuje, že napriek prebiehajúcej svätému mesiacu ramadán v moslimských krajinách, bola v meste Hama v Sýrii zdevastovaná jedna z mešít. (THE ASSOCIATED PRESS, 2011, online) Ako každý deň, rovnako aj siedmy deň ramadánu sa prevažne rozprávalo o vojne v Sýrii. **Tariq Alhomayed: Svet ani Sýria sa nezmenili.** Masaker, ktorý vykonáva Al Assad, je už pred očami celého arabského sveta. Al Assad kľáčaľ a modlil sa k Bohu, počas moslimského svätého mesiaca ramadán pred všetkými médiami. (ALHOMAYED, 2011, online)

Ôsmy august bol s ramadánom spojený len okrajovo. Články a videá sa spájali s vojnou v Sýrii a počas toho bolo vždy spomenuté, že sa to deje počas svätého mesiaca ramadán.

Deviaty deň moslimského svätého mesiaca sa niesol v duchu ramadánu, a to doslova. **Mládež nesie ducha ramadánu.** Počas mesiaca ramadán v Jeddah v Saudskej

Arábii sa skupina mladých ľudí rozhodla spolupracovať a vydať úsilie pri distribúcii „iftar“ jedlo pre vodiča na cestách pred západom slnka. (AL TALIE, 2011, online)

10. 8. 2011 sa spravodajstvo nieslo v mene pôstu cez ramadán. Článok s Titulkom **Ramzy Baroud: Pocit bolesti, život ide ďalej**, hovorí o tom, aké šťastie prežíval Ramzy počas postenia sa v utečeneckom tábore. „*Bol som dosť starý na to, aby som držal ramadán. Cítil som pocity ako nikdy predtým, keď som sa zdržiaval jedla od úsvitu do západu slnka. Výsledky a dôsledky pôstu boli pre mňa oveľa väčšie. Cítil som, že som sa stal mužom. Chcel som sa o to podeliť s bratmi, susedmi, kamarátmi a so všetkými okolo mňa. Mal som aj slabé chvíle. Dodržiavať ramadán v utečeneckom tábore v Gaze je úplne iný zážitok ako kdekoľvek inde. Ďakujete za to šťastie v živote, ktoré máte.*“ (BAROUD, 2011, online)

Ďalšie úmrtia hlásene spod sýrskych tankov a vojakov bola udalosť zobrazovaná v televízii Al Arabíja v súvislosti s mesiacom ramadán, 11. 8. 2011. Sýrske bezpečnostné sily zabili najmenej päť civilistov vo štvrtok v Qusayr, v centrále provincie Homs, potom, čo vojaci vtrhli do mesta a rozdrvili proti-režimnú opozíciu. Na facebooku **Sýrska skupina 2011** zverejnila správu: „*Máme kľačať, len pred Bohom,*“ a tiež vyzval Sýrčanov v pokračovaní proti-režimných zhromaždeniach v celej svätej moslimskej zemi počas ramadánu, ktorý začal 1. augusta 2011. Na facebooku skupina tvrdí, že každý piatok je ramadán. „*Piatok je deň odpočinku, kedy sa konajú kľúčové moslimské modlitby.*“ (AFP, 2011 b, online)

Dvanásty august sa ramadán v televízii Al Arabíja spomínal okrem iného aj v súvislosti s jedlom. Archívny príspevok s titulkom: **WHOLE FOODS potravinový reťazec v USA sa ocitol v spore**, opisuje problematiku nesúhlasu, s ktorou sa stretla táto spoločnosť v Amerike. WHOLE FOODS sa ocitla v centre sporu v deň, keď sa obchodný reťazec rozhodol podporovať halal produkty pre moslimov žijúcich v Amerike počas ramadánu. Toto rozhodnutie pobúrilo niekoľkých bloggerov, ktorí poslali nesúhlasný mail a tvrdili, že je to podporovanie islamskej tradície ramadán. Ibrahim Hooper – riaditeľ národnej rady pre americko-islamské vzťahy povedal, že mailom nie je príliš znepokojený. (AJABAIL, 2011 c, oline)

13. 8. 2011 sa spomínal ramadán vo viacerých súvislostiach, ako len s vojnou v Sýrii. Spomínal sa tiež pod titulkom: **Držte sa učenia Svätého Koránu: Khayyat**, v ktorom sa hovorí o vyhlásení šejka Khayyat v mešite v Mekke. Ten zdôraznil význam učenia sa svätej knihy v piatok na zborovej modlitbe v Mekke. Odporúča veriacim, aby

zvýšili dobré skutky počas ramadánu tak, aby im boli odpustené hriechy (AL-NAJA, 2011, online)

Štrnásť deň ramadánu sa spravodajstvo točilo okolo vojny v Sýrii, čo je už nejakú dobu hlavnou témou všetkých spravodajských relácií vo svete. V každej z týchto správ sa okrajovo spomína aj nami skúmaný mesiac ramadán. 14. 8. a 15. 8. 2011 dominovali správy takéhoto typu: „*Najmenej 20 mŕtvych po výbuchoch tankov v Sýrii,*“ „*Palestínčania utekajú do utečeneckých táborov v Latakia pod oheň sýrskych vojsk,*“ ***Bude NATO pokračovať v bombardovaní Líbye počas Ramadánu? Francúzsko hovorí: Áno.*** Vojenská koalícia proti silám Muammara Kaddáfího bude aj naďalej pokračovať, cez moslimský svätý mesiac ramadán, pokiaľ nepodloží požiadavku na odstúpenie. Toto tvrdil v piatok francúzsky minister zahraničných vecí. (VILLELADETIA, 2011, online)

Miešané Marocké melódie bol titulok ku 16. dňu ramadánu, kde sa hovorilo o hudobnom festivale počas ramadánu v hlavnom mesta Maroka v Rabate. Organizátori opisali festival ako posolstvo tolerancie pre celý svet. Diváci mali možnosť vypočuť si básne a chváliť proroka Mohameda, ktorému bola svätá kniha moslimov zjavená práve počas ramadánu. (AL YOCOUB, 2011 b, online)

Aj 17. 8. 2011 bol sprevádzaný mnohými problémami v arabskom svete. ***Mubarak radí sýrskemu prezidentovi Al Assad odstúpenie.*** Bývalý egyptský prezident Husní Mubarak kritizoval prezidenta Basar al-Assada v Sýrii za zločiny, ktoré spôsobil. Radí mu vypočuť vôľu ľudu a odstúpiť. Bývalý prezident okrem iného tiež vyjadril smútok, že jeho proces začal v prvý deň moslimského svätého mesiaca ramadán. Tento fakt pripomína popravu bývalého irackého prezidenta Saddáma Husajna na moslimský svätý deň Eid al-Adha. (AL ARABIYA – AGENCI, 2011 a, online)

Sýrske sily zabili 16 ľudí v Homse, znova protest V Aleppe. V archíve spravodajstva Al Arabíje zo dňa 18. 8. 2011 sa zase rozoberali témy tohto typu. Najmenej 16 ľudí bolo v stredu zabitých v sýrskom meste Homs silami lojálnymi voči prezidentovi Basar Al-Asada. Dva známi milionári boli zastrelení v prednej časti mešity Fatima v okrese Al-Waar po nočných modlitbách počas ramadánu. (AL ARABIYA – AGENCI, 2011 b, online)

Devätnásteho augusta bola hlavnou témou spravodajstva v súvislosti s ramadánom návšteva saudského kráľa svätého miesta v Mekke. ***Všetko sa dá pre rozšírenie veľkej mešity v Mekke.*** Kráľ Abdullah dorazil v stredu večer do Mekky stráviť zostávajúce dni ramadánu v blízkosti veľkej mešity. Kráľa po príchode z paláca pozdravili dôležití ľudia,

ako predseda najvyššej súdnej rady a iní. Človek z blízkeho okolia kráľa oznámil, že veľká mešita by sa mala rozširovať tak, že sa do nej zmestí o 1,2 milióna veriacich viac.

(Ghafour, 2011, online)

20.8.2011 sa v príspevkoch Al Arabíja riešila táto téma: **680 konvertovaných na islam**. Takmer 680 osôb rôznych národností konvertovalo počas ramadánu na islamskú vieru. (STAFF, 2011, online)

Islamské kaligrafie na západnom brehu Jordánu bolo témou 21. 8. 2011 v archívoch televízie Al Arabíja. Al Khalil, 81 rokov starý islamský kaligraf, má počas ramadánu omnoho väčšie príjmy, pretože veriaci chcú počas svätého mesiaca kúpiť jeho umelecky stvárnené verše koránu do svojich domovov. Starček dodal, že vždy počas ramadánu tvrdo pracoval a písal verše pre ľudí. Chcel, aby boli počas tohto mesiaca bližšie k Bohu. (AL YACOUB, 2011 c, online)

Náboženské programy strácajú popularitu v Saudskej Arábii. 22.8.2011 vyšla správa, že sledovanosť náboženských programov v Saudskej Arábii sa stráca. Svätý mesiac moslimov ramadán predstavoval tradičný čas na moslimské náboženské programy, ktoré si v minulosti v tejto krajine užili popularitu. Štatistiky ukazujú, že momentálne už nie sú obľúbené. (AL-RASHEED, 2011, online)

Otec chudobných bol titulok k správe zo dňa 23. 8. 2011. Nidal, obchodník známy, ako otec chudobných, je muž, ktorý sa stará o ľudí, ktorí sa majú zle. Predáva svoj tovar za najlacnejšie ceny na trhoch v blízkosti Tripoli. Tvrdí, že je to jeho poslaním a najmä cez ramadán. (YATIM – YACOUB, 2011, online)

24. 8. 2011: **Plastové lucerny v Jeruzaleme**. Z diaľky dielňa jeruzalemského umelca vyzerá ako detské ihrisko posypané veľkými farebnými objektmi. Zblízka sú to však len plastové predmety, ktoré sú vyrobené z pohárov a fliaš rôznych farieb. Práve preto tento priestor vyzerá, ako dúha. 52-ročný umelec a učiteľ sa počas svätého mesiaca ramadán snaží spraviť z odpadkov poklad. (FARAJ, 2011, online)

Od 25. –29. augusta 2011 sa v archíve arabskej televízie Al Arabíja zase spomínala hlavne vojna v Sýrii, kde zaznievalo aj slovo ramadán. Tieto témy sme nerozoberali z dôvodu stále sa opakujúcich informácií, ktoré sú uvedené v mnohých opisoch tejto časti výskumu.

Deň pred koncom ramadánu sa už v médiách hovorilo o prípravách na oslavy konca svätého mesiaca. Posledný deň 30 dňového pôstu, ktorý držali moslimovia všade vo svete, 31. 8. 2011 sa oslavovalo v domácnostiach, ale aj v médiách. Televízia Al Arabíja

odvysielala mnoho správ o konci ramadánu. Jedným z nich bol príspevok s titulkom : ***Tak zase o rok ramadán.*** (AL ARABIYA, 2011 c, online)

5 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA

Výskum, ktorý sme realizovali počas celého augusta 2011 v dvoch skúmaných televíziách, dopadol podľa očakávaní. Zo slovenských médií bola naším cieľom Jednotka Slovenskej televízie a z arabských médií sme skúmali televíziu Al Arabíja. Cieľom nášho výskumu bola komparácia zobrazenia ramadánu v týchto dvoch médiách.

Keďže tieto dve televízie sa nachádzajú v dvoch rôznych krajinách, ba dokonca na rôznych kontinentoch, aj náš výskum sa líšil. Archív Jednotky Slovenskej televízie mal záznam z celého spravodajstva v auguste 2011 vo video podobe zaradom za sebou idúce relácie. Bolo veľmi jednoduché robiť výskum z chronologicky usporiadaných relácií, ktoré boli zároveň rozdelené do blokov. Archív arabskej televízie Al Arabíja bol na rozdiel od Slovenskej televízie veľmi zložitý. Okrem toho, že príspevky nie sú chronologicky usporiadané, archív spočíva z článkov a nie z video záznamov. V týchto článkoch sú opísané udalosti, ktoré televízia odvysielala v audio podobe. Tu môžete vidieť, že slovenské a arabské médiá sa skutočne veľmi líšia. Čo sa týka výskumu samotného, od začiatku sme predpokladali, že skončí nasledovne:

Jednotka Slovenskej televízie spomenula nami skúmaný mesiac ramadán a udalosti okolo neho iba niekoľkokrát a to konkrétne trikrát. V prvý deň mesiaca ramadán, Slovenská televízia v zahraničnom bloku oznámila, že sa ramadán začína a v čom tento mesiac pre moslimov spočíva. Druhý deň 2. 8. 2011 sa ramadán spomínal v súvislosti s vojnou v Sýrii, kde bol však spomenutý len okrajovo a nie ako hlavná téma príspevku. Takisto to bolo aj v prípade posledného dňa ramadánu 31. 8. 2011, kedy sa hovorilo, že vojna v Sýrii trvá aj napriek tomu, že končí ramadán. V televízii Al Arabíja bol nami skúmaný mesiac ramadán spomenutý každý deň.

Keďže televízia Al Arabíja je arabská televízia a vysiela prevažne pre moslimských divákov, je logické že, tak veľký sviatok pre islamskú vieru, akým je ramadán, zobrazovali často. Počas ramadánu 2011 sa v niektorých arabských krajinách bojovalo a preto bol ramadán väčšinou spájaný v súvislosti s tým. V každý deň ramadánu sa nám však podarilo nájsť minimálne jeden a viac článkov, kde bol ramadán spomínaný. Výsledkom nášho výskumu je, že arabské médiá sa venovali zobrazovaniu moslimského svätého mesiaca ramadán oveľa častejšie a podrobnejšie, ako médiá na Slovensku.

ZÁVER

Štúdium odbornej literatúry o islame nám poskytlo možnosť mnohých pohľadov na túto problematiku, vďaka ktorej sme mohli uskutočniť výskum. V našej bakalárskej práci sme sa zaoberali komparáciou zobrazenia ramadánu v dvoch rôznych médiách. V prvej časti sme museli vysvetliť teoretické znalosti o islame a ramadáne, aby sme sa neskôr mohli začať venovať výskumu.

Na prvých stranách našej práce sme sa zaoberali základnými znakmi islamskej viery. Vysvetlili sme ako sa stať prívržencom tohto náboženstva, čo musí moslim dodržiavať, tak aj základné pojmy a piliere islamu. Rozoberali sme skutočnosti, z ktorých sa skladá toto náboženstvo.

V ďalšej časti sme písali konkrétne o jednom z pilierov islamu, ktorý je v ďalšej časti našej bakalárskej práce veľmi často spomínaný. Ramadán je jeden z kľúčových slov našej práce a preto sme sa snažili vysvetliť ho, čím najpodrobnejšie. Niekedy je možno ťažké pochopiť zákony tohto náboženstva, pretože je samo o sebe dosť zložitý. Preto sme zákony a tradície islamu opisovali do hĺbky.

V tejto časti našej práce je písané o tom kedy sa ramadán začína a končí, kto je povinný ho dodržiavať a kto nie, prečo je mesiac ramadán svätý mesiac, akým spôsobom sa dodržiava, aký je dôvod postiť sa počas tohto mesiaca a ďalšie dôležité informácie o tomto sviatočnom mesiaci. V knihách a na internetových stránkach je informácií o islamskom náboženstve naozaj veľa. Mali sme k dispozícii rôzne diskusie, kde sme sa dozvedeli postoje ľudí, ktorí sú moslimovia a aj takých, ktorí nie sú. Z diskusií sme sa dozvedeli, že názory na islamskú vieru sú rôzne, no väčšinou negatívne. Islam má vo svete veľmi zlé meno, vďaka udalostiam z posledných rokov.

V našej práci bol hlavným zdrojom, svätá kniha moslimov Korán. Z Koránu sme čerpali rôzne citácie a parafrázy, ktoré sú v tomto náboženstve veľmi dôležité. Dôležité sú preto, lebo sa nimi riadia prívrženci tejto viery. V ďalšej časti našej práce sme sa venovali už konkrétnemu výskumu. Skúmali sme zobrazenie ramadánu v Jednotke Slovenskej televízie počas mesiaca august, v roku 2011 a to isté sme skúmali aj v arabskej televízii Al Arabija. Skôr ako sme prešli k samotnému výskumu, museli sme ozrejmiť základné historické a aj aktuálne fakty, o týchto dvoch televíziách. Slovenská televízia prešla za posledný rok väčšími zmenami, keďže sa zmenila vláda a hlavne minister. Došlo k prepojeniu rozhlasu a televízie. Výskum z Jednotky Slovenskej televízie, sa nám robil veľmi dobre. Mali sme možnosť skúmať každý jeden deň po sebe, vďaka prehľadnému

archívu, ktorým televízia disponuje. Naopak v televízii Al Arabíja je systém archívovania spravodajstva úplne iný. Archív televízie Al Arabíja, ktorá je veľmi populárnou televíziou v arabskom svete, sa skladá z článkoch a nie z videí. Slovensko a arabské krajiny sú dve rôzne kultúry. Náboženstvo je jednou z hlavných dôvodov, prečo sú tieto krajiny také odlišné.

Islam je veľmi striktné náboženstvo a má svoje zákony, ktoré príslušníci tejto viery nasledujú a neporušujú. Jednou z hlavných domén tohto náboženstva je aj pôstny mesiac ramadán, ktorý moslimovia poctivo dodržiavajú každý rok. V moslimských krajinách je tento mesiac svätý, a preto sa naň pripravujú celý rok. Moslimovia sa počas roka modlia zato, aby sa mohli dožiť mesiaca ramadán. Okrem náboženstva a iných kultúrnych tradícií sa v týchto krajinách odlišujú aj médiá. V Našej práci sme robili výskum v oblasti komparácii zobrazenia ramadánu, a preto sme museli skúmať spravodajstvo dvoch televízií, celý mesiac august 2011. Je samozrejmosťou, že spravodajstvo Slovenskej televízie sa ramadánu veľmi nevenovalo, pretože Slovensko je kresťanská krajina, kde by zobrazovanie tohto typu správ pre televíznych divákov nebolo nezaujímavé. Jednotka Slovenskej televízie, sa venuje hlavne domácejmu spravodajstvu, politike, ekonomike, európskej problematike a v zahraničnom bloku v priebehu jednej minúty zhrnú najdôležitejšie udalosti zo zahraničia, daného dňa.

V tomto zahraničnom bloku, ktorý som spomínala, bol rozoberaný aj nami skúmaný mesiac ramadán. Jednotka Slovenskej televízie spomenula ramadán na jeho začiatku a na konci. Moderátor v rýchlosti povedal, že pre moslimov sa začína pôstny mesiac ramadán a v krátkosti opísal, aké sú zákony, ktoré musia moslimovia počas ramadánu dodržiavať. Tak isto to vypadalo na konci ramadánu, aj keď posledný deň v mesiaci bol tento sviatok spomínaný v súvislosti s vojnou v Sýrii. Televízia Al Arabíja, však naopak sídli na území s moslimským obyvateľstvom, a preto sú správy o islame zaujímavou témou pre divákov tejto televízie.

Počas výskumu sme zistili, že televízia Al Arabíja má síce nezosynchronizované spravodajstvo a hlavne archív, ale čo sa týka spravodajstva, je určite komplexnejšie a viac sa zaoberá všeobecnou problematikou, z celého sveta. Avšak aj televízia Al Arabíja je orientovaná najmä na udalosti, ktoré sa dejú v arabskom svete, keďže televízia sídli v jednom z arabských štátov. V tejto televízii sa o ramadáne počas mesiaca august, hovorilo každý deň, a to nie len raz. Zaujímavosti z pôstneho mesiaca ramadán, boli hlavnou témou spravodajstva v televízii Al Arabíja. Z nášho výskumu teda jasne vyšlo, že arabská televízia Al Arabíja sa zaoberala moslimským sviatkom ramadán, počas mesiaca

august jednoznačne viac, ako Jednotka Slovenskej televízie. V našej bakalárskej práci sme vďaka výskumu mali možnosť vidieť fungovanie zahraničných médií a porovnať ich s médiami, ktoré sú nám známe zo Slovenska.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- HLADKÁ, J. 1986. *Tvůrčí proces v žurnalistice*. Praha : Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1986. 216 s.
- HOGHOVÁ, H. – MUNTÁGOVÁ, L. 2001. *Korán*. ŽILINA : KNIŽNÉ CENTRUM, 2001. 400 s. ISBN 80-88723-81-7.
- JIRÁK, J.- KÖPPLOVÁ, B. 2003. *Média a spoločnosť*. Praha : Portál, 2003. 208 s. ISBN 978-80-7367-287-4
- LUNDE, P. 2003. *Islám*. Bratislava : Ikar, 2003. 192 s. ISBN 80-551-0723-8.
- MINÁŘOVÁ, E. 2011. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha : Grada Publishing, 2011. 288 s. ISBN 978-80-2472-979-4.
- OSVALDOVÁ, B. – HALADA, J. a kol. 2007. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha : Libri, 2007. 264 s. ISBN 978-80-7277-266-7.
- OSVALDOVÁ, B. a kol. 2011. *Zpravodajství v médiích*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2011. 156 s. ISBN 80-246-0248-2.
- URBAN, L. – DUBSKÝ, J. – MURDZA, K. 2011. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha : Grada, 2011. 230 s. ISBN 978-80-247-3563-4

Zoznam citovaných prameňov

- ALERTS. 2008. IRAN: AL Arabyia reporter banned from working. In *menassat.com* [online]. 3. 9. 2008 [cit. 15. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.menassat.com/?q=en/alerts/4531-iran-al-arabiya-reporter-banned-working>
- AL-SBENATY, A. 2011. Islamský letopočet. In *islam-sk.sk* [online]. 1. 9. 2011 [cit. 30. 2. 2012]. Dostupné na: <http://www.islam-sk.sk/sk/Islamsky-letopocet>
- BBC MONITORING. 2003. Profile: Al-Arabiya TV. In *news.bbc.co.uk* [online]. 25. 11. 2003 [cit. 17. 3. 2012]. Dostupné na: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3236654.stm
- CUNATKOO. 2005. Islam. In *referaty.aktuality.sk* [online]. 16. 12. 2005 [cit. 24. 2. 2012]. Dostupné na: <http://referaty.aktuality.sk/islam/referat-3153>
- FATHALLAH SA'ÍD, A. Ramadán - mesiac pôstu. In *islamweb.sk* [online]. [cit. 5. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.islamweb.sk/stranky/premusli/Temy/privram.htm>
- FEBIO, TV. 2006. RYCHARD RYBNÍČEK GENERÁLNÍM ŘEDITELÉM FEBIO TV. In *febio.tv* [online]. 23. 6. 2006 [cit. 15. 3. 2011]. Dostupné na: <http://www.febio.tv/cz/news.php?nid=3>

- FOLDEDUP. 2012. Special mission. In *Foldedup.com* [online]. 2012 [cit. 10. 4. 2012].
Dostupné na: <http://www.foldedup.com/arabian-media-services-international-ams/special-mission>
- HLADKÝ, J. 2012. Ako sa tvorili dejiny... História chladných zbraní XIX. In *KDK CENTRUM.sk* [online]. 4. 1. 2012 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.kdkcentrum.sk/2012/2012010430/ako-sa-tvorili-dejiny-historia-chladnych-zbrani-19.php>
- JANCURA, V. 2010. Mečiar si urobil z STV hlasnú trúbu HZDS. In *spravy.pravda.sk* [online]. 16. 2. 2010 [cit. 18. 3. 2012]. Dostupné na: http://spravy.pravda.sk/meciar-si-urobil-z-stv-hlasnu-trubu-hzds-fdt-/sk_domace.asp?c=A100215_193015_sk_domace_p23
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011 a. Správy STV : Zahraničné spravodajstvo. In *stv.sk* [online]. 1. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-01&id=46020#623>.
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011 b. Správy STV : Zahraničné spravodajstvo. In *stv.sk* [online]. 31. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-31&id=46178#941>.
- KFARDEBIAN, M. 2012. MENA cristal festival. In *menacristal.com* [online]. 23. 2. 2012 [cit. 15. 3. 2012]. Dostupné na: <http://menacristal.com/>
- KOČIŠÍKOVÁ, V. 2009. Globálny terorizmus – 1. Islám. In *Válka.cz* [online]. 12.12.2009 [cit. 26.3.2012]. Dostupné na: http://www.valka.cz/clanek_13393.html.
- KOČIŠKOVÁ, V. 2009. Kresťanstvo a Islám. In *valka.cz* [online]. 12. 12. 2009 [cit. 21. 2. 2012] . Dostupné na: http://www.valka.cz/clanek_13393.html
- KONDRLÍK, R. 2011. Správy STV : Sýria – Pribúda obetí, rezolúcia OSN v nedohľadne. In *stv.sk* [online]. 2. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-02&id=46024#910>.
- LENČ, J. 2007. Lajlat al-Qadr (noc lepšia ako tisíc mesiacov). In *islamweb.sk* [online] . 8. 10. 2007 [cit. 20. 2. 2012]. Dostupné na: <http://www.islamweb.sk/stranky/kniznica/Clanky/lenc%2013.htm>
- LOKŠÍK, M. 2011. Specifiká televízneho spravodajství. In *Zpravodajství v médiích*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2011. s. 73. ISBN 80-246-0248-2.
- MASIKY, H. 2011. Saudi News Channel Sacks a Broadcaster for his Commentary on Egyptian Revolution. In *moroccoboard.com* [online]. 14. 2. 2011 [cit. 15. 3. 2012].

- Dostupné na: <http://moroccoboard.com/viewpoint/68-hassan-massiki/5079-saudi-news-channel-sacks-a-broadcaster-for-his-commentary-on-egyptian-revolution>
- NUISSANCE, M. 2009. Počet moslimov vo svete. In *majawelt.blog.cz* [online]. 11. 10. 2009 [cit. 30. 2. 2012]. Dostupné na: <http://majawelt.blog.cz/0910/pocet-moslimov-vo-svete>.
- ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA. 2012 a. *História STV* [online]. 2012 [cit. 30. 3. 2012]. Dostupné na: http://www.rtvsk.sk/sk/o_rtvsk/historia-historia_televizie.
- ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA. 2012 b. *Organizačná štruktúra* [online]. 2012 [cit. 30. 3. 2012]. Dostupné na: http://www.rtvsk.sk/sk/o_rtvsk/organizacna_struktura
- ROZHLAS A TELEVÍZIA SLOVENSKA. 2012 c. *Jednotka* [online]. 2012 [cit. 30. 3. 2012]. Dostupné na: http://www.rtvsk.sk/sk/programove_sluzby/jednotka.
- SHEMESH, J. 2007. Kalendár sa začal púťou Mohameda. In *encklopédia.sme.sk* [online]. 17. 7. 2007 [cit. 8. 3. 2012]. Dostupné na: <http://encyklopedia.sme.sk/c/3400560/kalendar-sa-zacal-putou-mohameda.html#ixzz1nPQ2FU5F>.
- TASR. 2011. Verejnoprávny športový program STV3 neuspel. Dnes o polnoci končí. In *aktualne.atlas.sk* [online]. 30. 6. 2011 [cit. 27. 3. 2012]. Dostupné na: <http://aktualne.atlas.sk/verejnopravny-sportovy-program-stv3-neuspel-dnes-o-polnoci-konci/archiv/>.

Iné zdroje

- AFP. 2011. Israeli police deploy in force after limiting access to Jerusalem's Old City fo Ramadan. In *english.alarabiya.net* [online]. 5. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na : <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/05/160907.html>
- AFP. 2011. More deaths reported as Syrian tanks and troops enter two protest hubs. In *english.alarabiya.net* [online]. 11. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/11/161795.html>
- AFP. 2011. Two Killed in clashes with Yemen police. In *english.alarabiya.net* [online]. 4. 8. 2011 [cit. 4. 4. 2012]. Dostupné na : <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/04/160781.html>
- AIBAILI, M. 2011. Ramadan fighting threatens Somali famine relief. In *english.alarabiya.net* [online]. 3. 8. 201 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/03/160690.html>

- AIBAILI, M. 2011. Syrian Islamic scholars hold Assad responsible for chaos. In *english.alarabiya.net* [online]. 3. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/03/160584.html>
- AJABAIL, M. 2011. Whole Foods faces controversy over promotion of Ramadan products. In *english.alarabiya.net* [online]. 12. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/12/161911.html>
- AL ARABIYA – AGENCI. 2011. Mubarak slams Syria's Assad, advises him to step down: report. In *english.alarabiya.net* [online]. 17. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012] Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/17/162797.html>
- AL ARABIYA – AGENCI. 2011. Syrian force kill 16 Homs, thousands protest in Aleppo . In *english.alarabiya.net* [online]. 18. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/18/162817.html>
- AL ARABIYA. 2011. Syria: Hama Mosque Destroyed. In *english.alarabiya.net* [online]. 6. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/06/161106.html>
- AL HOMAYED, I. 2011. Tariq Alhomayed: Neither Syria nor the world has changed!. In *english.alarabiya.net* [online]. 7. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/views/2011/08/07/161178.html>
- AL TALIE,H. – AL YACOUB, I. 2011. Youth Carry the Ramadan Spirit. In *alarabiya.net* [online]. 9. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://www.alarabiya.net/articles/2011/08/09/161560.html>
- AL YACOUB, I. 2011. Soaring Temperatures in Iraq Prevents Fasting. In *english.alarabiya.net* [online]. 5. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/05/160982.html>
- AL-MAJA, B. 2011. From Arab News: Stick to teachings of Holy Qur'an: Khayyat. In *english.alarabiya.net* [online]. 13. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012] Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/12/161911.html>
- AL-RASHEED, N. 2011. Religious programming losing popularity in Saudi Arabia. In *english.alarabiya.net* [online]. 22. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/22/163581.html>
- AL-YACOUB, I. 2011. Islamic Calligraphy in West Bank. In *english.alarabiya.net* [online]. 21. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupný na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/21/163391.html>

- BAROUD, R. 2011. Ramzy Baroud: Feeling the pain of others: Humanity lives on. In *english.alarabiya.net* [online]. 10. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/views/2011/08/10/161664.html>
- FARAJ, N. 2011. Plactic Lanterns Illuminate Jerusalem. In *english.alarabiya.net* [online]. 24. 8. 2011 [cit. 8. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/24/163894.html>
- GHAFOUR, A. 2011. From Arab News: All set for historic expansion of Grand Mosque in Makkah. In *english.alarabiya.net* [online]. 19. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/19/163025.html>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 1. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-01&id=46020>.
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 2. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-02&id=46024>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 3. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-03&id=46032>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 4. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-04&id=46039>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 5. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-05&id=46044>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 6. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-06&id=46051>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 7. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-07&id=46055>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 8. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-08&id=46060>

- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 9. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-09&id=46065>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 10. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-10&id=46069>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 11. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-11&id=46074>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 12. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-12&id=46079>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 13. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-13&id=46085>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 14. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-14&id=46088>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 15. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-15&id=46094>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 16. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-16&id=46102>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 17. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-17&id=46108>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 18. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-18&id=46113>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 19. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-19&id=46118>

- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 20. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-20&id=46122>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 21. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-21&id=46124>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 22. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-22&id=46133>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 23. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-23&id=46139>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 24. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-24&id=46145>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 25. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-25&id=46150>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 26. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-26&id=46156>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 27. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-27&id=46169>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 28. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-28&id=46162>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 29. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-29&id=46167>
- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 30. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-30&id=46173>

- JEDNOTKA Slovenskej televízie. 2011. Správy STV. In *stv.sk* [online]. 31. 8. 2011 [cit. 28. 3. 2012]. Dostupné na: <http://www.stv.sk/online/archiv/spravy-stv?date=2011-08-31&id=46178>
- REUTERS. 2011. Libyans start Ramadan fast amid conflict and divisions. In *english.alarabiya.net* [online]. 2. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/02/160511.html>
- SMERNICA č. 7/2009 : 2009 : Smernica č. 7/2009 o záverečných prácach.
- STAFF. 2011. From Kuwait Times: 680 converts to Islam so far this Ramadan. In *english.alarabiya.net* [online]. 20. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012] Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/19/163025.html>
- THE ASSOCIATED PRESS. 2011. Showing central city of Hama in ruins, Syria says revolt quelled. In *english.alarabiya.net* [online]. 6. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/06/161052.html>
- VILLELADETIA, I. 2011. Will NATO continue bombing Libza in Ramadan? France says Yes. In *english.alarabiya.net* [online]. 15. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/07/15/157772.html>
- YACOUB, I. 2011. Mixing Moroccan Melodies. In *english.alarabiya.net* [online]. 16. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012] Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/16/162636.html>
- YATIM, G – AL YACOUB, I. 2011. The Father of the Poor. In *english.alarabiya.net* [online]. 23. 8. 2011 [cit. 7. 4. 2012]. Dostupné na: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/08/23/163740.html>